

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se restituie.
INERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
agenciatorele Birourilor de anunțuri:
la Viena: M. Dukas Nachf.,
Max. Augenthaler & Emmerich Lesner,
Walter Schalek, Rudolf Mosse,
A. Oppelke Nachf., Anton Oppelke.
la Budapesta: A. V. Goldberger,
E. Kötter, Bernat. In Ham-
burg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERTIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 6 cr.
— Publicații mai dese după
tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 2-a o
serie 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminică 26)

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
străinătate și la d-rii colecționi-
stori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dunsul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 141.—Anul LXIII

Brașov, Sâmbătă-Duminică 25 Iunie (8 Iulie).

1900.

Din cauza sfintei sărbători a Nascerei Sf. Ión
Botezătorul, diarul nu va apărea până Luni seara.

Nou abonament

la

Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Iulie st. v. 1900

se deschide nou abonament, la care
învităm pe toți amicii și sprijinitorii
fioiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe un
an 24 corone; pe șase luni 12 corone;
pe trei luni 6 corone; pe o lună 2
corone.

Pentru România și străinătate:
pe un an 40 franci, pe șase luni 20
franci, pe trei luni 10 franci, pe o
lună fr. 3.50

Abonamente numai la numărul poporal
de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria: pe un
an 4 corone; pe șase luni 2 corone.

Pentru România: pe un an 8
franci, pe șase luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.

Administrațiunea.

Chiorenii și „frații de cruce“.

Chiorenii — după-ce au pus,
cum e datina lor, mai întâiu în pi-
ciore pe străini, adică pe „frații de
cruce“ și pe aliații acestora, pe Ar-
menii și Jidanii, ajutându-le a face o
bancă „patriotică“, care de pe-acum
dă 14% și mai bine dividende din
sudorea bietului chioran — s'au ho-
tărit a face ceva și pentru ei înșiși,
înființând „Chiorana“.

Ai cugeta, că o mână de Un-
guri, ce se află în Chior, și meste-

cătura de Unguri, Armenii și Jidani,
ce este în Șomcuta, va fi recunos-
cătoare față de masa română din
Chior, care nici-odată nu s'a folosit
de puterea sa, ca să oprime peacea
mână de străini în pământul său
străbun; din contră, după revoluția,
sub opresiunea comună nemțescă,
ce n'a fost nici meritată, nici pro-
vocată de Români, aceștia au uitat
suferințele și crudele persecuțiuni
îndurate de compatrioții lor. După
absolutism, ajungând Români stă-
pâni în vatra proprie, au împărțit
tute beneficiile în mod marinos
cu asupritorii lor din 1848.

În timpul mai nou, în „era fe-
ricită“ a libertății și a parlamenta-
rismului unguresc, masa popora-
țiunii române chiorane, ciuntită și
lipsită de toate drepturile sale muni-
cipale avute din vechime, a lăsat și
lasă toate așezămintele și edificiile
sale, ridicate cu multe jertfe de
muncă și avere, ca să fie folosite,
pe nimica chiar, de uneltitori în
contra propriilor sale interese. Acum
tot Români chioreni lasă, ca din
averea lor să se susțină școlile co-
munale maghiarizatoare, să se clă-
dească edificii pompos, în frunte cu
inscripțiunea: „Községháza“ (casa
comunei) asupra căreia se stăpânesc
veneticii. În fine aceeași masă de
Români, despre care vorbim, și-a
dat sprijinul său moral și material,
ca să se înființeze „cassa de păs-
trare ungrăscă“, pe care de decii
de ani o îmbogătesc din sudorea sa.

Ai fi crezut, dicem, că cel pu-
țin acum, când Români chioreni
s'au hotărit a face ceva și pentru
ei prin înființarea proiectatului insti-
tut „Chiorana“, acești venetici, dacă
nu îi vor ajuta, dér cel puțin nici
nu-i vor împede întru ajungerea
scopului.

Dér nici pomenire! În contra
înființării proiectatei bănci româ-
nesci s'a pornit, precum se vestesc,

dela „curtea domnescă“ a marelui
proprietar din Șomcuta și a unui
farmacist renegat o agitațiune ve-
hementă, căreia i-a succes a face, ca
să se retragă subscrierile a vre-o
sută de acțiuni făcute de Români
șomcuteni.

Așa-dér acea mână de Unguri
din Chior s'a pus cu Români, nea-
semănat mai mulți la număr, cu cari
trăesc în bine și 'n rău de multe
sute de ani, pe picior de răsunare.
Ea implinesc „misiune patriotică“.
Lasă, ba se bucură, ca să se înavu-
țescă Armean, Jidan, Tatar, numai
Românul să nu ajungă pe pământul
lui strămoșesc la nimica. Românul
să rămână pururea sêrac, necult,
umilit: acesta e devisa sistemului de
guvernare la noi, acesta e și a Ma-
ghiarilor din Chior. Trist de tot,
dăcă a unelti pururea în contra unui
popor, ca cel român, împedecându-
cu cele mai ordinare mijloce de-a
se fericii și el prin muncă cinstită,
trece ca o „misiune patriotică“ în-
aintea celor ce ađi se află la stă-
pânire.

Ne mirăm și de marele proprie-
tar, capul de acum al amintitei
„curți domnescă“. Dăcă e adevărat
ce se vestesc, atunci s'a abătut cu
totul dela spiritul tradițional al
străbunilor săi, cari erau de convin-
gere, că Ungurii din Chior au mai
mare lipsă de Români din acel
district, decât aceștia de ei.

Trist și rușinos lucru au sêvêr-
șit însă și acei Români chioreni,
cari s'au lăsat influențați de nisce
uneltiri răuvoitoare și și-au retras
mâna de ajutor dela un lucru, ce
tinde chiar la folosul și onoarea
lor. Nu vèd unde a ajuns Chiorul
prin conducerea și influințele străini-
lor puși de ei înșiși în fruntea dis-
trictului? Nu s'au săturat încă nici
acum de sfaturile și „bunăvoința“
lor?

Nu putem crede totuși, ca unel-
tirile acestea ale „fraților de cruce“
să nu deschidă ochii bravilor noștri
chioreni și să nu-i îndemne la in-
doite încordări de puteri, ca în-mă-
nia răuvoitorilor să-și înființeze „Chio-
rana“, care va fi spre folosul și
onoarea lor.

Facem atent publicul român de
pretutindenți asupra uneltirii sus amin-
tite și-l avertisăm asupra datorinței
de-a nu pregeta a-și da concursul la
reușirea scopului, ce urmăresc frații
acelui ținut pe cât de frumos, pe
atât și de românesc.

Revista politică.

Și în Austria și în Ungaria cor-
purile legiuitoare fiind în vacanță,
politica se face, mai bine đis veș-
teșcesc, în cabinetele ministeriale.
Afară de evenimentele din China,
am puté đice că nimic nu mai preo-
cupă ađi serios pressa, diplomația și
pe politiciani. Avem așader înăuntru
o stare de amorțelă în politică. S'au
petrecut totuși săptămâna acesta lu-
cruri, cari merită să le însem-
năm.

Este fără îndoială caracteristic
pentru stările dintre Maghiari și par-
tidele lor, că cu tot năduful prici-
nuit de căldurile caniculare, corifeii
taberelor din dietă luând la ochiu
„provincia“, alergă 'ncóce și 'n colo
prin țeră, ca să-și câștige aderenți
și să facă propagandă pentru „prin-
cipiile“ politice de cari se conduc.
Importante sunt mai ales adunările
ce le-a aranjat dăile trecute „partida
poporală“ în Sécuime cu scop de
a-se organiza în acesta parte a Ar-
dealului, de ași aduna aderenți și de
a-se pregăti în fața viitoarelor alegeri
generale dietale. Contele Zichy și
cu ai săi și-a pus de gând să cuce-
rască Sécuimea pentru partida lui.

FOULETONUL „GAZ. TRANS.“

Rivalii.

O iconă din războiul american de secesiune de
Fr. C. Wickede.

Velul nopții acoperea câmpul și pă-
durea și greeruşii începuseră cântecul lor
vesel, când un tiner sergent din regimen-
tul 48 de Ohio, cu pușca subnoară, venea
pășind ușor pe drumul dela Jamestown în
Virginia. Era un om de statură mică, în-
desat și lat în spete, părul său castaniu
buclat, precum și ochii săi albaștri dădeau
feței sale ceva prietinos, mai ales și prin
șapca militară vênătă, ce era pusă pe-o
urechiă.

Luna tocmai răsărise și se vedea prin-
tre pomi, când el zări coperișul deșindrii
acoperit cu mușchi al unei case de far-
mier singuratică de lângă țermul rîului St.
James. El își cumpătă pașii. Ramurile dese
ale vechilor brađi de dinaintea clădirei asu-
ndeau fațada ei privirilor călătorului și
rumai după-ce el deschise porțița dela gar-

dul ce-o încunjura și trecuse prin grupul
de pomi, vèđu lucind prietenos la ferăstră
lumina, ce-i slugea de obicei ca stea con-
ducătoare.

De-odată își opri pașii, căci auzi ac-
cente și vorbe străine, neobișnuite în lo-
cul acesta. La dreapta în odaia sta sub za-
rea luminei o fată ténêră în intimă con-
versațiã c'un oficer de rebeli voinic. Per-
sóna sergentului nu puté fi zărită de cei
doi, fiind-că acesta sta în umbră, nu puteau
sê-l vadă, chiar dacă s'ar fi uitat în acea
parte unde se afla. Cu simțul gelosiei celei
mai înfocate în piept, tremurând în tot
corpul, el se apropiă cu băgare de sémă cu
câți-va pași și se stărci apoi, pândind pă-
rechia din odaia cu ochii unui tigru.

„Necredincioșo!“ murmură el printre
dinți. „Mai înșelat și nici-odată nu-ți voiți
ierta acesta. O întâlnire c'un oficer de re-
beli frumos, trebuie să aibă ceva foarte atră-
gător. — Dumneđeule, să mă facă să cred,
că eu sunt alesul inimei ei — ce prost am
fost să dau creșdemânt jurămintelor unei
femei dela Sud.“

De-odată întorcându-se fata, el curmă

convorbirea acesta cu sine însuși. Ea se
uita în direcțiunea, în care se afla el și as-
cultând puse mâna pe brațul celui ce o
însoțea.

„Tăcere, n'auđi tu nimic?“ șopti ea.
„Póte să mă fi amăgit a crede, că am au-
đit pe cine-va vorbind.“

„Cine, scumpa mea Ellen, se cuteze a
turbura convorbirea noastră?“ întrebă ofi-
cerul încetându-și fruntea.

„Nu, nu“, đise ea roșindu-se ca racul,
„de sigur, că nimenea n'ar cuteza a face
acesta. Inchipuirea mea m'a amăgit. Ro-
bert, acesta o cred și eu acum.“

El o îmbrățișă și o sărută cu dra-
goste. „Tu pari ceva cam iritată, draga
mea“, đise el încet și cu gingășia. „Viața
ta singuratică e totuși...“

„Mătușa bêtănă e dór la mine și so-
oietatea ei imi oferă destulă distrađiã“,
răspunse ea.

„Dér câinii ceia de Yankeei, cari de
cât-va timp își au tabêra din sus de riu,
nu v'au molestat ei nici-odată? Pe Dum-
neđeul meu, dacă ași soi“...

„Rușine, Robert!“ îl întrerupse ea,

„nu-i frumos a vorbi în acest mod despre
trupele uniunii; toți, câți au trecut până
acum pe aici, ne-au întempinat întotdeauna
cu stîma, ce se cuvine femeilor.“

„Ha, ha, ha!“ rise tinerul oficer, „cine
a mai auzit ca Yankeeul să aibă respect de
alt cevaș, decât de regele dollar? Pentru
aur poți avé tot dela el și pentru el îți dá
chiar și pe mama-sa.“

„Nu, Robert“, răspunse Ellen, „le faci
nedreptate; fiind-că sunt șireți, dibaci și
tăcuți. Tu cređi, că trebuie să fiã și ordi-
nari și ómeni de nimic. Ah, de ai sci, ce
fericită m'ai face, dacă te-ași putea converti
dela astfel de păreri.“

„Scumpa mea Ellen“, đise el, îmbră-
țișându-o, așa că gelosul pânditor abia își
mai putea stăpâni pasiunea, „ori cât de
mult mă simt atras de tine și las să fiu
condus în cele mai multe lucruri de in-
fluența ta, nici-odată, nici-odată, nu vei
puté să schimbî părerile mele în punctul
acesta. Eu totdeauna am cređut'o și am și
astăđi acea părere, că nu există nici un
Yankeu brav și cinstit. Toți sunt mișei și
lași“.

Decât partida poporală mai strașnică și mai neastimpărată sunt **Banffy** și **N'are** ministru-președinte Szell un mai mare dușman, decât pe Banffy. Acesta i-a jurat răsunare, pentru-că l'a trântit din domnia. Drept aceea umblă Banffy și alergă în toate părțile prin țară, ca să-și întărească tabăra. Banffy e mare meșter în chițibușuri, și în lupta, ce o poartă contra actualului ministru-președinte scie să se folosască de tot felul de scornituri. Mai zilele trecute a fost dat alarma prin foia lui, „Magyar Szó“, că Szell vră să vândă nația ungu-răscă, deore-ce ar fi încheiat „pact“ cu „daco-românii“, dându-le la 40 din aceștia loc în viitoră dietă un-gurăscă. Nică Banffy n'o crede, dăr totuși o spune.

*

În **Austria** s'a petrecut de ase-menea un fapt, care nu pôte fi tre-cut cu vederea. Foia oficială austriacă a publicat la începutul septemănei o patentă împărătescă, pe basa §-lui 14, care imputernicește guver-nul să încasseze dările și competențele până la finea anului 1900; apoi o altă patentă, care dă guvernului dreptul de a contrage un împrumut de 50 milioane corone pentru acoperirea celor mai urgente trebuințe de stat și, în fine, un autograf împărătesc, prin care se stabilește *cvota* cu $66\frac{46}{49}$ procente pentru Austria și $33\frac{3}{49}$ procente pentru Ungaria. Măsura acesta a trebuit să fiă luată din cauză, că parlamentul n'a putut să satisfacă trebuințele cele mai urgente ale statului și guvernul a fost silit să-și ia refugiū în § 14, adică să dis-pună pe cale neparlamentară cu pri-vire la trebuințele de stat.

Se mai susține, că tot cu ajuto-rul §-lui 14 guvernul Koerber va în-troduce *legile de limbă*. Apoi se mai afirmă, că vor fi convocate la toamnă *dietele provinciale*.

*

Din cele ce s'au petrecut în-a-fară remarcăm, că luptele dintre **Burii și Englesii** continuă și acum, ba pare că încă de aci încolo Burii au să facă mari supărări Englesilor. Luptele de guerilla, începute de Burii după ocuparea Pretoriei, nelineștesc dăr și mai mult pe cei din Londra, decât luptele mari de mai înainte. Mareșalul Roberts mereu trimite ra-porturi telegrafice despre nesfârșite ciocniri, ce trupele lui le au cu Burii. Tot-deuna rezultatul acestor lupte sunt pierderi în morți și răniți pe partea Englesilor. În Oranje a fost la finea unei trecute o mare încăe-rare lângă Lindley. Cu ocazia acesta dintre Englesii au cădut și au fost

răniți 64 soldați. În 27 Iunie Burii au înaintat pe termenul riului Vaal până la Johannesburg și ei nu s'au retras, decât după-ce întreaga garni-sonă englesă a dat peste ei. Scirile aceste fac o impresie cât se pôte de rea în Londra și în opinia publică englesă a început să cucerească te-ren credința, că luptele astea mici, în care cad foarte mulți Englesii, vor crea o situațiune critică pentru po-siția Englesilor.

Răsboiul în China.

Nu mai pôte fi vorba acum nu-mai de o simplă răscolă a Boxerilor, ci de *răsboiul formal*. Stările în China s'au înrutățit așa de mult, încât fiori de grăză au cuprins de-odată lumea întregă, mai ales de când s'a adevărit scirea despre omorul, ce l'au săvârșit Boxerii și trupele chineze regulate față cu reprezentan-tul Germaniei în Peking br. Ketteler. Ambasadorul german a fost ucis pe stradă și cadavrul lui fū sfășiat în bucăți. Sângele său a infuriat și mai mult pe Chinesii. Ei au năvălit asu-pra edificiilor ambasadelor și, afară de două, le-au prefăcut în cenușă și au aruncat în mijlocul flacărilor mul-time de servitori indigeni dela am-basade, pe cari încă i-au ucis.

*

Scirea despre acest omor, săvâr-șit în 18 Iunie, a produs în Germa-nia enormă agitațiă. Împăratul Ger-maniei a inspectat Marți trupele germane menite a fi trimise în China, și cu prilejul acesta a ținut un dis-curs răsboinic, în care a dīs, că omor-irea ambasadorului german cere *pedepsire esemplară și strigă răsunare*. Nu se va liniști împăratul, până când stindardul german nu va falfăi vic-torios pe zidurile Pekingului.

Cu alte cuvinte, împăratul Wil-helm a proclamat *starea de răsboi* față cu China. Împăratul a mai ac-centuat în vorbirea sa, că Germa-nia pornesce la răsboi în numele *civilizațiunei* și că toate puterile civili-sate trebuie să participe la pedep-sirea Chinesilor. Decă de fapt sco-pul ar fi numai acesta și puterile s'ar mărgini numai la *pedepsirea* ac-centuată de Wilhelm, procederea lor ar fi basată și îndreptățită. Chinesii însă bine sciu, că puterile interesate în China vor stășiarea imperiului lor și de aceea de mult s'au pregătit pentru a preintimpina marele per-icul, ce-i amenință, și a face față poli-ticeii de cucerire europenă, ce de mult s'a pus în lucrare sub mantaua civilizațiunei. Nică n'au așteptat să

fiă provocați. Au provocat ei și cul-mea provocării își află cea mai viuă espresione în uciderea ambasadoru-lui german.

*

Flacăra răsboiului a încins totă împărăția câtă se află între legen-darii mării chineze. Situațiunea este mai desperată în *Peking*. Viața creștinilor de acolo atâră de un fir de păr. Ba, decă este adevărată o faimă răspândită de „*Independance Belge*“ din Bruxella, în *Peking* s'a întem-plat *deja măcelărirca tuturor Europeanilor*. Nică un *European* n'a putut să scape. Chinesii au tăiat capetele European-ilor uciși, le-au tras în țepă și le-au ridicat de-asupra zidurilor orașului. — Din *Shanghai* se vestesce la Lon-dra cu data de 3 Iulie, că edificiile ambasadelor, cari au rămas încă în-țregi, sunt pline cu răniți. *Cadavrele celor uciși zac grămadă în curtea și în strada ambasadelor*.

Și cum-că Chinesii și-au pus de gând să stîrpească cu fier și foc tot ce e străin în împărăția lor, se vede și mai lămurit din două edicte, ce le-a dat împărătesa veduvă cu pri-vire la răscolă Boxerilor. În unul din edictele acestea date cătră toți vice-regii chinezi se dīce:

„*Este imposibilă împăcare cu creștinii pentru pustiirea cărora s'a unit în-treg poporul, înțelegându-se aici milițiia, învetații, nobilimea și principii*. Prin ata-carea forturilor dela Taku, străinii au ince-put răsboiul contra Chinei. Din cauza acesta amărăciunea împotriva tuturor străinilor a crescut. Asuprirea poporului este lucru pri-mejdios, din care cauză *sprijinirea mișcării contra străinilor pare a fi un lucru cu sfat*. Acuși se va vedea, decă China seu străinii sunt mai tari. La totă întem-plarea toți gu-vernatorii trebuie să-și adune trupe pentru apărarea teritoriului lor, căci ei sunt res-ponsabili pentru ori-ce pierdere de teritoriu“.

Edictele acestea au fost date în luna trecută. De atunci s'au pe-trecut lucruri mari. Principele *Tuan* și generalul *Tung-Ku-Siang* au răs-turnat guvernul, au arestat pe împăra-tul și împărătesa și cu lozinca: *mărte străinilor!* au luat totă puterea în mâna lor.

Principele *Tuan* s'a aliat cu Bo-xerii, pe stradele Pekingului dom-nesce o adevărată anarhiă, porțile orașului au fost închise și împăratul și împărătesa sunt ținuiți ca *priso-nieri* în palat.

Intr'aceea se vestesce, că în jur de *Tien-Cin* au reinceput erăși lupte între Chinesii și Europeanii și că însuși admiralul engles *Seymour* a fost greu rănit într'o luptă cu Chi-nesii.

*

Lumea întregă privesce acum cu nerăbdare să vadă, ce vor face *marile puteri europene*. Cea mai mare activitate o desfășură *Germania* con-tra Chinei. Ea să mobilizează cu mare grabă și trimite trupe și nouă corăbii de răsboi. În Berlin domnesce o mare iritațiune. Câți-va Chinesii au fost in-sultați pe stradă, ér la burse s'a ma-nifestat dīlele din urmă o simțită scă-dere a cursurilor. Mare fierbere a produs în Berlin mai ales scirea, că multe corăbii chineze au plecat din porturile lor, ca să atace pe intin-sul mării și să prindă o corabiă de transport germană.

Oră cât de mare este însă pericolul în China, afară de Germania nici una din puteri nu desfășură o acti-vitate că acesta. Ministru de externe frances a declarat în cameră, că *Francia* n'are plăcere a purta răs-boiul cu China, ci vră să susțină acolo situațiunea teritorială de adă.

Mult mai nedeslușită este atitu-dinea *Angliei*. Anglia nu pôte să se misce așa de liber, cum i-ar plăce, fiind-că mâinile ei sunt legate în Africa de miață-dī. În locul ei însă Anglia ar voi să împingă pe *Japonia*, care stă deja gata a trimite o mare armată în China, dăr așteptă mai întâi mandat.

Pe când însă Anglia ar voi bu-curos să dea Japoniei rolul de a face ordine în China, *Rusia* nu se învoesce nică-decât. Dăr *Rusia* nu vră nică ea să pörte răsboiul cu China. Acesta se deduce cel puțin dintr'un răspuns, ce l'a primit căpitanul *Doblovski* din Taku dela guvernul din Petersburg. Căpitanul a întrebat pe guvernul ru-sesc, ce să facă cu soldații chinezi prisionieri. Statul major al marinei rusesce i-a telegrafat, la însărcinarea oficiului de externe, că *Rusia* nu pörtă acum răsboiul cu Cina.

Așa-dăr între *Germania*, *Rusia*, *Francia* și *Anglia*, există deosebiri mari de vederi în cestiunea „*contra Chinei*“. Ba *Kreuzzeitung* din Berlin publică un comunicat, în care dīce, că atitudinea presei rusesce produce pretutindenți mirare. Aceste foi scriu mereu contra Germaniei și a factorului ei politic cel mai înalt, bănuind politica germană într'un mod, ce nu se pôte înfiera în deajuns.

Și până când marile puteri merg fără un plan hotărît, Chinesii își fac drumul lor și lucră bărbătesce pen-tru stîrpirea străinilor.

„Mincinosule!“ strigă sergentul năvă-lind în odaia și pășind în fața oficerului de rebeli înmărmurit, „așa ceva pôte dīce numai un miserabil hăitaș de Negri“.

„Sergent Coleman!“ strigă fata în spăimântată, sărind între cei doi bărbați; „te rog pe tot ce-ți este mai scump, întor-ce-te erăși în tabăra d-tale — nu mă gân-deam, că vei fi în apropiere — eu“ —

„O, tu necredincioșo!“ dīse sergen-tul într'un ton trist și aspru; „așa ți ții tu jurământul, pe care eu l'am privit ca sfânt, șarpe veninos! disprețul este singurul“...

„Blastematule!“ strigă rebelul, sco-țând revolverul din brău, „fă-ți iute ultima ta rugăciune“.

„Doi fac o părechă!“ răspuse cela-lalt, făcând un pas înapoi și scoțând și el arma de foc, „voiți face dăr și eu parte din joc?“

„O, nu, pentru Dumneșeu, nu!“ strigă Ellen, frângându-și mâinile și sărindu-i în-a-nte; „nu se pôte, nu-i iertat. Acest om, acest oficer“...

Înainte de ce să pôtă sfârși, răsună

focul din revolver prin întunecul nopții și c'un strigăt de durere tinăra fată cădū la pământ. Glonțul rebelului nimerise pi-ciorul sermanei copile.

„Dumneșeu, ce am făcut!“ strigă Robert, ingenunchiand lângă ea. „Afurisită să fiă violența și nebăgarea mea de seamă! Ellen, iubita și scumpa mea soră, unde ești rănită?“

Ca și lovit de trăsnet sta sergentul pe loc.

„Dumneșeu îmi ierte bănuiala mea — ea dără totuși nu e necredincioșă — acel bărbat e fratele ei!“

„Da, sunt fratele ei. Decă însă d-ta ești un om de trebă, ajută-mi să o aședăm pe canapea. Noi putem să ne tragem se-ma între olaltă mai târziu“.

Iute Coleman era gata de a urma în-vitării și punându-și pușca la o parte, el ridică fata leșinată, fără a săvârși lipsă de ajutorul fratelui ei. Aușind împuscătura și șgomotul vorbelor, bătrana mătușă veni și ea cu grabă să vadă ce se petrece.

Îngrijirii acesteia îi succese să facă,

ca nenorocita să-și vină erăși în fire. Ea îi legă rans. Glonțul îi străbătuse prin talpa piciorului și cu toate că rana nu părea pe-riculoasă, ea cauza totuși sermanei fete mari dureri și putea eventual să aibă ca urmare și pierderea piciorului.

Precum se vorbisera, cei doi bărbați părăsiră casa împreună. — „Sergent Coleman“, dīse rebelul cătră contrarul său, „avem să ne răfuim încă unul cu altul. Cât voiți trăi, nu mă voiți liniști, până ce nu voiți fi răsunat față cu d-ta urmarea acestei visite nocturne. Scoțe-ți sabia, unul din noi doi trebuie să rămânem aici pe loc.“

La momentul sergentului urmă acestei provocări și sabia lui selipicioasă eși din tēca.

„Locotenent Weldon“, răspuse el, „ești fratele lui Ellen, și de aceea aș dori, ca această luptă să nu aibă loc — voiți să uit vătămările d-tale.“ —

„Pe Dumneșeu meu totuși rămâne adevărat, că voiți Yankeeii sunteți căni lași!“ strigă Robert cu o batjocură ofen-sătoare. „Nică o scuteia de onore nu este în inimile voștre!“

„Așadără plătesceți îngămfarea; d-ta oră eu rămân scutul lui Ellen“. Zuruind tare se încrușară săbiile, pe cari amân-doi le manau cu dibăciă; dăr a durat mult, până ce au adus o decisiune. În cele din urmă, după ce amândoi săngerau din multe rani, îi succese lui Coleman de a lovi mâna contrarului său, așa că acesta perșându-și puterea lăsă să cadă arma. Furios biruitul scose însă revolverul din brău și dădu foc; glonțul lovi de pe cap șapca contrarului său, fără însă a-l răni.

„Adio“, dīse Coleman, „la revedere“.

„Sperez, că în curând,“ răspuse re-belul crășpiud din dinți; „fiind-că încă n'am terminat“.

Puține zile după acesta cele două cor-puri de armată inimice avură o bătălie. Locotenentul Weldon a căutat pe contrarul său și l'a aflat. În cursul luptei, care se aprinse din nou cu înfocare, se încrucasă piciorul sergentului în rădăcinile unui pom și el oădū la pământ. Ca un tigru se a-runca rebelul asupra lui; punându-și ge-nunchiul pe peptul contrarului și vrând toc-

Nimic fără Germania...

Vorba acésta mare și de grea cumpănă a dis'o împératul *Wilhelm*. După discursul de Marți din *Wilhelmshafen*, în care a dat alarma războiului contra Chinei, împératul a rostit un alt discurs tot în *Wilhelmshafen*, când Miercuri s'a inaugurat noua corabiă „*Wittelsbach*“ în prezența principelui bavarez *Ruprecht*, care a pășit în batalionul de marină.

În vorbirea lui, împératul *Wilhelm* a reamintit cu însuflețire despre luptele, ce le-au purtat împreună *Wittelsbachii* și *Hohenzolernii*, arătând prin acésta, că s'a restabilit pacea și buna înțelegere între curtea bavareză din *München* și curtea din *Berlin*. Se știe, că între aceste curți de-un timp încóce raporturile erau foarte înăsprite și principele moștenitor *Ludovic* (tatăl principelui *Ruprecht*) nu de mult s'a ridicat printr'o vorbire în contra prepotenței prusace. După acésta împératul a dis, adresându-se către principe:

„Alteța Ta regală ai avut ocaziunea să fi țiilele acestea martorul unor deciziuni însemnate și martorul unor astfel de momente istorice, cari însemnăză piatra de graniță în istoria națiunii noastre. Alteța Ta regală te-ai putut convinge, cât de puternic bat valurile Oceanului la porța națiunii noastre (alusiune la China — Red.) silindu-ne, ca ea, ca mare națiune, să-și susțină poziția, ce-o ocupă în lume. C'un cuvânt pentru mărirea Germaniei Oceanul este absolut necesar, ca să facem politică universală. Dér Oceanul mai dovedesce, că pe el și peste el în depărtare, fără Germania și fără împératul german nu se pòte întempla mai mult o mare deciziune. Nu cred, că națiunea noastră germană, condusă de principii săi, a învins și săngerat înainte cu trei-deci de ani, ca să fiă dată la o parte când e vorba de mari deciziuni în afară. Dēcă s'ar întempla acésta, atunci s'ar sfirși odată pentru tot-deuna poziția de putere universală a națiunii germane. Nu voiă lăsa ca lucrul să ajungă aici. Am datoria și cel mai frumos privilegiu de a lua pentru acésta mijlocele acomodate și, dēcă e de lipsă, cele mai largi și necruțătore măsuri. Sunt convins, că spre scopul acesta principii Germaniei și națiunea întregă își stau la spate“...

Împératul a dis apoi, că pășirea principelui bavarez în batalionul de marină s'a întemplat în momentul când *Bavarezii*, *Wurtembergienii*, *Saxonii* și *Prușii* merg spre depărtatul Orient, ca să restabilească cinstea vătămăta a stindardului german, și precum la 1870 *Wittelsbachii* au prins arma, ca să se lupte pentru onórea, unitatea Germaniei și demnitatea împératăscă, așa să sprijiněscă ei tot-déuna imperiul.

Mulțumirea Regelui României.

M. S. Regele Carol a adresat d-lui G. Gr. Cantacuzino următórea scrisóre cu data București 20 Iunie 1900:

Scumpul Meu președinte al consiliului.

Reintors în țera, în mijlocul iubitudinii Mea popor, prima Mea gândire spre el se îndreptăză cu un sentiment plin de recunoștință pentru dragostea cu care Mă înconjură în zilele de restriște, ca și în zilele senine. În nenumerate doveđi de iubire ce am primit cu ocazia crudei și dureroșei lovituri, ce am suferit prin mórtea prea iubitei Mele Mume, se oglindesce viuă parte ce țera a luat la nemărginita Mea durere. În aceste doveđi inima Mea sdrobotită găsesce o dulce mângăiere, căci nu pòte fi alinare sufletescă mai mare pentru un Suveran, decât de a vedé durerea Sa împărtășită de un Popor iubitor și iubit. Din momentul, ce România Mă-a încredințat destinele sale, mult iubita Mea Muma nu a încetat de a lua o viuă parte la tóte bucuriile, la tóte durerile scumpei Nóstre Patrii, pentru fericirea căreia implora tot-déuna bine-cuvéntările Ceriului. Fii dér, te rog, scumpul Meu președinte al consiliului, interpret adénci Mele recunoștințe pe lângă întregul Popor, care s'a unit cu Mine într'a a plângé obștescul sfirșit al neuitatei Mele Mume.

CAROL.

Inaugurarea solemnă a mausoleului familiei Mocsonyi din Foeni

(comit. Torontal).

(Coresp. part. a „Gazetei Transilvaniei“.)

— 20 Iunie (3 Iulie) 1900.

După cât se știe, familia de Mocsonyi a lăsat să se zidescă în cimiteriul din Foeni un mausoleu, unde s'au aședat până acuma osémintele a 15 membri reșoșai din acésta ilustră familiă. Duminecă în 18 Iunie v. s'a sêvșit sfințirea mausoleului. Acest mausoleu e cap-de-operă a arhitecturii moderne și, zidit pe o colină din cimiteriul român, dominěză întreg ținutul. Prin el se vestesce tot-odată și simțul de pietate al familiei către decedații membri ai ei.

La inaugurarea solemnă a mausoleului a venit Dr. Alesandru Mocsonyi, Zeno Mocsonyi cu fiul său Antoniu, jurist, Eugeniu Mocsonyi cu fiul său Alesandru și Petru, elevi de gimnasiu, și d-l V. Babeș. În societatea lor au mai venit tot cu același tren separat și M. O. domni Em. Ungurian, Pavel Rotariu, Dr. Traian Putic, Cosma și Ionaș din Timișóra.

Din incidentul inaugurării mausoleului s'a ținut parastas și s'au aședat în cripta acestuia și osémintele lui Andrei de Mocsonyi, care înainte de acésta cu 118 ani (†1782) s'a îngropat sub catedrala bisericii sêrbesce din Timișóra, acuma în luna lui Iunie l'au exhumat și i-au trans-

portat osémintele lângă ale celorlalți membri reșoșai.

Actul sfințirii l'au îndeplinit Prea On. Domn protopresbiter Ioan Pinciu, asistat de preoții Pavel Iancu din Obad, Petru Cherla din Banloc, Ioan Tinca din Macedonia, Vasile Petrovic (sêrb) și Nicolae Popa din Foeni, Simion Popa din Fizești și Iancu Milu din Uzdin.

Am mai putut observa între óspeți și pe M. O. Domn Aurel Drăgan din Ghilad, pe notarul din Ghilad, pe ténérul George Breban din Ghilad, apoi antistia (primăria) comunală din Foeni, mulți învățători din împrejurime, protopretorele cercual din Pardany și mulțime de popor din sat.

Observ, că după finirea parastasului s'au împărțit poporului adunat colaci și beutură, așa că fiă-care s'a dus mulțamit pe deplin.

Cu trenul de 11¹/₂ a. m. ilustra Domn, dimpreună cu cei ce i-au însoțit, s'au întors înapoi la Timișóra. X.

Din despărțemintele Asociațiunei.

În despărțemintele Asociațiunei vedem cu multă bucurie, că s'au dezvoltat o lucrare viuă, cum putem dice, că nu s'a mai vedut nici-odată în sinul Asociațiunei noastre. Pe întrecute caută să lucreze pentru luminarea și cultura națională a iubitudinii noastre popor dela sate. Bibliotecile au început să răsără ca din pământ, când într'o parte, când în alta, așa că din ți în ți se înmulțesce numărul acelor despărțeminte, cari și-au îndreptat ținta principală a străduințelor lor asupra poporului nostru țeran.

Putem deci spera cu tótă hotărîrea, că de-acum înainte și țeranii noștri se vor deștepta și mână în mână cu conducătorii lor, vor începe și ei a jertfi și a munci mai cu stăruință pentru înaintarea prin lumină și cultură a neamului nostru.

Pentru acum lăsăm să se vadă, cum știu lucră următórele două dintre cele mai harnice despărțeminte ale Asociațiunei:

Despărțemintul Blășii. Grija principală a comitetului a fost și în anul acesta îndreptată în direcția de a înmulți după putință agenturile și mai ales bibliotecile populare. În locul destinat pentru înființarea unei agenturi comitetul cerc. tot-déuna a trimis mai întâiu un număr anumit de cărți, colectate ori dăruite de membrii Asociațiunii, sau cumpărate pe spesele despărțemintului, punând astfel bazele unei biblioteci, și numai după aceea s'a încercat înființarea agenturii. Pentru cei-ce au voiă să cetescă cărți din biblioteca populară s'a pus o taxă minimală de 20 bani; fiind ea însă numai benevolă, o solvesce cine vrea, și se încaséză dela cine se pòte.

Din sumele intrate în chipul acestei biblioteci din Lunca și-a procurat un dulap pentru cărți, ér celelalte cotisațiuni mai mici au intrat la cassa despărțemintului și au fost destinate tot pentru înmulțirea bibliotecilor populare. În chipul acestei comitetul cercual a înființat 11 biblioteci populare, fie-care cu câte 40—50 cărți potrivite poporului sătén. Cărțile din bibliotecă sunt foarte cetite, mai ales în timpul iernii, și rapórtele primite spun de viu interes, cu care populațiunea noastră se pòrtă față cu aceste instituțiuni folositoare.

Spre a ține viu acest interes, despărț. „Blășiu“ a tipărit cu cheltuiala sa 500 es. din instructiva disertațiune a d-lui membru Ioan F. Negruțiu, intitulată „Despre grădinițele de legumi“, și a împărțit'o gratuit poporului știutor de carte de pe teritoriul acestui despărțemint.

La adunarea cercuală erau de față 58 membri, din cari: 4 fundatori, 3 pe viață și 51 ordinari, cum și mai mulți ajutători. La adunarea din vorbă s'au mai înscris 4 membri ordinari noi. Ér la 12 Noemvre 1899 d-l Dr. Augustin Bunea, până acum membru ordinar, s'a făcut membru fundator, și d-l Dr. Vasile Hossu membru pe viață. Taxe au încurs 131.39 florini, cari, după reținerea celor 20% statutare, au fost trimiși cassei centrale, alte venite n'au fost. Cu cele 20% ale taxelor de membri s'au procurat și legat câte 25 esemplare din „Războiul pentru neaténare“ și „Coróna de oțel“ de G. Coșbuc, cari au fost destinate bibliotecilor populare.

Despărțemintul Timișórei, mulțamită esemplarelor conduceri din partea directorului său, a d-lui avocat Emanuil Ungureanu, și a vrednicilor săi colegi din comitet, continuă de-a desvolta o activitate vrednică de-a fi luată drept model de imitațiune. Acest comitet și-a estins activitatea în trei direcțiuni. Anume:

A înființat biblioteci populare. Dela 1 Ianuarie a acestui an și până la adunarea despărțemintului a înființat 4 biblioteci noi. Cu procurarea cărților din ele s'au spesat 295 cor. 29 bani. Cu totul despărțemintul are 6 biblioteci. Dintre țiare a abonat din numerii lit. de Dumineca ai „Gaz. Trans.“ 20 esemplare, cari se trimit gratuit în 20 comune de pe teritoriul despărțemintului. Comitetul a colectat, pe lângă bani, și mulțime de cărți și broșuri acomodate pentru bibliotecile populare. A luat tot-odată conclud de-a înființa, pe lângă bibliotecile populare, și biblioteci școlare. Pentru desvoltarea gustului de cetire încă din fragedele tinerețe la copii de școlă, comitetul a cumpărat 100 esemplare cărți, cari după-ce s'au legat, au fost trimise oficiilor parohiale din 10 comune pentru a se împărți ca premii la esamene între elevii și elevele, cari au ceróetat regulat școlă și au făcut spor bun. Acestea l'au costat pe comitet 76 cor.

rai să dea lovitura de grație celui ce căduse în puterea lui, îl nimeri glonțul unui camarad, ce pândea, și fără a dice nimic cădă soáldat în sângele său lângă sergent, care cu o privire de mulțumire spre amicul ce l'a scăpat se emulse din îmbrățișarea nedorită de el.

Mai rămâne încă puțin de adaus. — Ellen, care împuscătura o făcuse ológă, a devenit un an mai târziu soția lui Coleman și astăzi trăesce părechia fericită de parte de gróznicul câmp de luptă în pacnicul oraș Brooclin, unde activul ei soț ne a povestit odată într'un cerc de amici istoria pețirei sale. Trad. de X.

Țera Românescă în veacul al 17-lea.

Din „Călătoriile lui Macarie, patriarchul Antiochiei, în Țerile Române“. (1653—1658.)

(Urmare).

Tirgoviște. — Post. — Sêptemána Sfântă.

În timpul acestei sêptemáni se observă în tocmai ritualul din Moldova, dér

cu mai mare punctualitate și cu așa zel, încât nimeni nu ieșia dela liturgie în Sâmbetele Postului până aprópe de améđi. În prima Duminecă a Postului, Patriarchul dișe liturgia în biserica mănăstirii, precum și în a patra Duminecă. Sêra spre Joia Pocăinței, ce cade odată cu sêrbătórea celor patru-deci de mucenici, traseră clopotele și se făcú o Privighere nóptea, după felul și obiceiurile Privigherilor din Moldova. Tot așa în sêra spre Sâmbăta celor șese Laude și în Sâmbăta lui Lazăr, când se adună o mare mulțime de popor. În ziua sêrbătórii Floriilor, de diminěta la mănecate, Patriarchul distribuie la cei de față ramuri aduse din câmp, înverđite și cu flori sêlbactice, albe. Urmă și în acea ți liturgia. În Mercuria Mare se făcú o făclie pentru Beiu, adecă Mitropolitul local și egumenii mănăstirilor Domnesci, după obicei. *) În

*) Pe alocurea textul e foarte greu de înțeles. Se vede, că traducătorul nu a înțeles bine textul original arab. Bunăórá e frasa următóre, pe care o semnaleză și traducătorul din Arch. ist.: „On Great Wednesday they made a torch for the

Joia Mare seu Sfântă, Beiu ne trimise trăsura sa în revêrsatul ții, și ne-am dus la biserica Curții, pentru ceremoniile abluțiunii și liturgie. Atunci ca de regulă am investimintat pe Patriarch, și, când a tras clopotul cel mare, el apărú și stete pe tronul său, avénd în față pe Mitropolitul local. Se curăți mai întâiu vasul de abluțiune, după aceea puseră o laviță foarte lungă dinaintea stranei nordice, pentru preoți; apoi un alt scaun mic, dinaintea sfșnicului celui mare din partea nordică, pentru Iuda; și puseră acolo pe un călugăr, înaintat în vêrstă, îndemnat de sêrăciă să-și ia față de Beiu acest josnic rol, pentru care fu rêsplătit de către el. Figura, fața, barba sa și murdarul comănac lăsat pe ochi îndepărtau melancolia celor ce-l priviau, și-i făceau veseli. Fú investimintat cu un felon sdrențuros și-l aședară pe scaunul pomenit. Apoi puseră în mijloc un fel de pupitru, o masă mare, acoperită cu postav, avénd

Beg, that is the Metropolitan of the city, and the Presidents of the Prince's convents, according to custom“.

pe ea un basin de argint, și un ibric tot de argint, cu acoperișú, de asemenea și o cupă, și alte ca acestea, cu apă pentru abluțiune. Apoi veni Mitropolitul local cu cei doi citóri fimaros(?) ai bisericii, și primiră voie dela Patriarchul nostru să alégă pe preoții însărcinați cu rolul de Apostoli, cari toți îmbrăcară vestimintele lor. Mitropolitul stete pe scaunul său, lângă strana nordică. Atunci cei doi fimaros ieșiră din altar, cu doi preoți între ei, în rasele lor la fel, mergénd toți într'un rând la Patriarch, cărnua îi făcură o reverență plină de respect, și apoi la Mitropolit. Pe acești doi îi aședară lângă Iuda, pe lavița cea lungă, apoi intrară în altar. După aceea veniră cu alți doi, cu cari făcură la fel, punéndu-i pe laviță lângă cei precedentți; până ce au făcut cinci părechii, adecă zece persoane. Egumenii mănăstirii Domnesci fură aședăți mai la urmă. Atunci aduseră înainte pe episcopul de Buzéu, îl făcură Petru, și îl aședară la urma tuturor de-o parte. Apoi cântăreții începură a cânta serviciul abluțiunii, după ritual, dela înce-

Comitetul s'a interesat și de starea școlilor și învățământului nostru popular și a făcut următoarele constatări: în cele 94 comune de pe teritoriul despărțământului se află 91 școle confesionale cu 122 învățători și 9 învățătoare; în 7 dintre comune funcționează preoții ca învățători. Sunt 3 comune fără școle confesionale în care copiii români cercetază școle străine. În 35 comune se află și coruri vocale. Fiindcă multe dintre școle au lipsă de ajutor urgent, fiind periclitare în existența lor, comitetul desp. a dăruit pentru 4 comune bisericilor, ale căror școle sunt mai periclitare, câte 100 cor. Bani au fost trimiși respectivilor protopopi cu avizul, ca aceste ajutoare să fie întrebuințate numai pentru întreținerea salariilor învățătorescilor.

Dela 24 Iunie 1899 până astăzi au încurs la comitetul cerc. pentru scopurile culturale ale despărțământului următoarele contribuiri:

1) Dr. Ioan Darabant, Vinga 200 cor., 2) Dr. Iosif Gall, Lucoareș, 200. 3) „Timișana” institut de cred., 200. 4) Contribuiri colective ale inteligenței române din comitatul Timișului 316-34. 5) Vasile Pap, Aradul nou, 30. 6) Paul Rotariu, Timișoara, 30. 7) Romul Cărăbaș, 4. 8) Venitul petrecerii dela 25 Iunie 1899, 142. 9) Dr. Valeriu Mezin, 6. 10) Dr. Lazar Simon 60, 11) Dr. Petru Tegle 130. 12) Ioan Teodorovici, 60. 13) Emanuil Ungureanu 400. Total 1778-84 cor.

Din această sumă comitetul a dotat: 1) fondul cultural al despărțământului cu 1121-38 cor. 2) fondul pentru bibliotecile pop. cu 328-48 cor. 3) fondul pentru ajutoarea școlilor cu 328-48 cor.

Fondul cultural s'a urcat în decurs de un an dela 640 cor. la 1769-38. Fondul pentru bibliotecile populare a ajuns la suma de 329-76, din care procurându-se cărți pentru bibliotecă de cor. 295-29, rămân astăzi cor. 34-48. Fondul pentru ajutoarea școlilor s'a urcat dela 132 cor. la 461-74 cor. din care sumă dându-se 400 cor. ajutor pentru sus amintitele școle, fondul rămâne astăzi cu 61-74 cor.

Despărțământul „Timișoara” are de prezent: membri fondatori 2, pe viață 9, ordinari 49, ajutoari 20. De toți 80. La comitetul central s'au trimis în urma ultimei adunări cererile taxe în suma de 414-40 cor.

SCRIRILE ȚILEI.

— 23 Iunie v.

Incheierea anului școlar la școlile noastre primare. Duminecă s'a serbat în sala cea mare a gimnasiului nostru din Brașov, încheierea anului școlar din partea școlilor primare de fete și de băieți. Ca comisar consistorial a funcționat d-l V. Saftu. A asistat un public frumos și foarte numeros. Serbarea s'a început cu o cântare escortată de elevii și elevele școlii primare sub conducerea d-lui învăț. N. Stoicovici. După aceasta d-l director subst. I. Vătășan

a rostit un frumos discurs festiv ocașional, bine simțit, în care a arătat însemnătatea învățământului, a chemării învățătorului, dăr și a părinților, cari trebuie să conlucre pentru ca educațiunea elevilor din școlă să-și poată aduce ródela ei binecuvântate. S'a adresat apoi elevilor și elevelor, îndemnându-i să fie silitori și zeloși în învățatură, ca să nu se căiască mai târziu, că n'au folosit bine timpul școlii. În fine mulțami on. comitet parochial dela bis. Sf. Nicolae și on. Reuniuni a femeilor rom. din loc pentru generosul dar, ce l'au facut elevilor și elevelor dela școlile primare în vestminte și încălțăminte de sărbătorile Crăciunului și în fine asigură, că precum în trecut, așa și în viitor corpul didactic, dela școlile primare își va implini chemarea sa apostolică în mod demn, conștient, cu zel și depin devotament. — După acesta d-l protop și comisar cons. I. Petric, care a sosit la serbare ceva mai târziu, a mulțumit corpului învățătoresc pentru munca și zelul prestat pe terenul învățământului, ér d-l Dr. Saftu s'a adresat elevilor și elevelor, arătând, că cei ce s'au distins peste an vor fi premiați. A urmat apoi érași o cântare escortată de corul elevilor. Remarcăm aici cu mulțumire, că prestațiunile acestui cor au fost la înălțime și că conducătorul lui, d-l Stoicovici, merită totă lauda. După aceea s'au cetit mai întâiu clasificările elevilor din cele cinci clase de fete de către institutorii: d-l I. Aron, d-șora C. Munteanu și d-nii Z. Butnariu, pár. diacon I. Priscu, I. Darius, N. Bârsan și N. Oancea. Apoi au cetit clasificățiunile d-nii institutorii dela cele patru clase primare de băieți. Serbarea s'a încheiat prin împărțirea premiilor.

Jubileul semi-centenar al gimnasiului român din Brașov. Concert: Reuniunea română de gimnastică și de cântări din Brașov va da Joi în 29 Iunie v. (în ziua de Sănpetru) în sala dela „Redută” un concert cu programul următor:

1) „O uvertură jubilară” de C. M. de Weber. 2) „Trei cântece” pentru cor mixt (a capella) de G. Dima. a) „Păstorul”, b) „La mijloc de codru des”, c) „Dor de călătorie”. 3) „Ciobanul din munți” cântec pentru o voce de sopran și orchestră, de F. Schubert. 4) „Fiica lui Ietta”, poemă pentru soli, cor mixt și orchestră de A. Jensen. 5) „Dois cântece” pentru o voce de alt și orchestră de G. Dima. a) „Somnurile pășărele”, b) „Cântecul păstorului”. 6) „Hora”, piesă de concert pentru cor mixt și orchestră de G. Dima.

Prețul biletelor de intrare: Balcon 1 fl. 25 cr., parquet I. 1 fl., parquet II. 80 cr. Locuri pe galerie 60 cr., entrée 50 cr.

Pentru membrii Reuniunii biletele se vor împărți în Dumineca viitoare dela orele 10—12¹/₂ la gimnasiu. Condițiunile ca și la concertul din Ianuarie trecut. Cei ce doresc să aibă locuri mai înainte, se u pe balcon, au să plătescă diferența, ce trece peste 1 fl. de bilet.

Avis: Primim pentru publicare din cercurile societății române alese din Brașov urmatorul avis:

„Corespunđend dorinței unui număr însemnat din membrii societății române din Brașov, s'a constituit un comitet, cu menirea de a arangia Joi în 28 Iunie st. v., după terminarea festivităților oficiose școlare, o masă comună în pavilionul cel mare al casei de tir (Schützenhaus). Comitetul numit a făcut deja toate pregătirile necesare și acele p. t. familii, cari doresc a lua parte la această masă comună, sunt rugate a-se anunța până Marți (26 Iunie st. v.) la orele 12 din zi la d-l Ghiță Navrea (strada Prundului, Băile Eforiei.) Masa comună se va începe la orele 2 d. m. Biletul pentru a couverta costă 2 fl.

P. t. familii, cari vor sosi de abia în decursul zilei de Mercuri la Brașov, sunt rugate, în cazul, că doresc a lua parte la masa comună, a anunța acesta la timp în scris d-lui G. Navrea.

Joi s'era, după terminarea concertului, se vor întruni membrii reuniunii de cântări împreună cu publicul român, doritor de petrecere, din nou în încăperile edificiului de tir la o cină a la cart. Musica lui Iancu Gălușcă va delecta publicul în decursul serii.

Adunări culturale. „Societatea pentru crearea unui fond de teatru național român”, despre care scim, că este a doua între societățile noastre culturale, își va ține anul acesta adunarea generală la Abrud în zilele de Duminecă 9 (22) și Luni 10 (23) Iulie a. c. Frunțașii români din Abrud, constituiți în comitet, fac mari pregătiri pentru buna reușită a adunării. — Despărțământul XVI: Sălăgean-Chioran al Asociațiunei 1-1 va ține adunarea generală în comuna Sig la 2 August st. n. Tot atunci se va ține în Sig și adunarea generală a Reuniunii femeilor române.

D-l V. G. Borgovan, vechiul profesor de pedagogie, a fost transferat pe ziua de 1 Septembrie, ca profesor definitiv de filosofie, la liceul Sfântul Sava din București. Acesta transferare s'a făcut pe motivul, că școala normală de institutori — după o viață de 14 ani — a fost desființată, pentru un timp ore care, fiind prea mulți candidați la catedrele din învățământul primar urban. D-l Borgovan pôte fi mulțumit ea, drept recunoștință pentru zelul și munca sa la școala normală, i-s'a oferit catedra de filosofie la cel dintăiu liceu din București, ca urmaș al distinsului profesor d-l D. A. Laurianu, trecut mai anțerț la liceul Matei Basarab.

Un notar, care-și bate joc de cele sfinte. „Alkotmany” și alte foi ungurești comunică scirea, că locitorul Fodor József din Oradea-mare, din îndemne evlavios, a voit să ridice o statuă a Preacuratei Vergure Maria pe dealul din via, ce o are în hotarul comunei apropiate Hegy Köz-Ujlak. A cumpărat cărămișile de lipsă pentru temelie și o parte din ele le-a și dus la locul său. Natarul comunei însă, care ete de legea reformată, a declarat, că „nu permite să se ridice o astfel de mască-

radă” și a oprit a se mai căra cărămidă. Casul, se înțelege, a produs mare scandal, mai ales între catolici, căci Fodor încă e catolic. Foile acestora cer pedepsirea nótariului netolerant.

Esamen pedagogic. Ni-se împărțășesce, că d-ra Maria D. Iarca învățătoare definitivă la școala rom. gr. or. din Cernatul-Săcelelor, a depus la 12 (25) Iunie a. c. esamenul de stat pentru școlile elementare capitale la preparandia din Clușii, dobândind diplomă cu rezultat foarte bun.

Esamenul din economia casnică al elevelor din Internatul Reuniunii femeilor române din loc, se va ține poimăne, Duminecă, la 4—6 ore d. a. Atragem atențiunea publicului român asupra lui.

Esposițiunea industrială din „Podul Bătușilor” este mult vizitată de public Ea va rămâne încă câteva zile deschisă. Prețul de intrare este de 20 bani, pentru copii 10 bani.

Necrolog. Primim trista scire despre încetarea din viață a d-nei Elena Gärtner nasc. Constande, soția regretatului inginer superior Gärtner. — Réposata fiică a pictorului român de odinioară Constande, a fost o soție și mamă de model. Adresăm nemângăiatei familii condolențele noastre cele mai sincere!

Predici. Poimăne (Duminecă în 25 Iunie v.) va predica în biserica sf. Nicolae din Scheiți părintele Dr. Vasile Saftu.

Orașul Dannerburg. Locitorii orașului Dannerburg, care se află aședat pe țărmul riului Elba (în Germania), au hotărât de curând, ca să părăsască cu toții orașul și să zidască altul pe un deal vecin. Acesta o fac ei din cauză, că în ultimii 12 ani, de 15 ori a fost inundat orașul, cauzându-le mari pagube. Locul, unde va fi zidit noul oraș, va fi scutit de valurile furioase ale Elbei.

Cununia. D-l Ilie Măneucă, absolut de teologie, originar din Poiana-Mărului, și d-ra Elena Ghimbășan din Făgăraș, se vor cununa Duminecă în 15 Iulie st. n. orele 2 d. a. în biserica română gr. or. din Făgăraș.

Orologiu într'o franselă. Dilele acestea s'au prezentat la casa lui Alexă Batai din Dobrișin trei Țigance și cerură să le lase să-i dea din cărți. Batai, ca să se scape de ele, le lăsă. Atunci Țigancea cea mai bătrână se așternu jos, pe fața casei, își desfășură cărțile și începă a da din gură, spunând câte verși și uscate, ér Batai sta cu gura căscată și asculta și se veselia, căci Țigancea îi pređicea un viitor plin de ferioare. Batai, în fine, mulțumit de măestria Țigancelor, le răsplăti ostenela cu mână largă și apoi lăsă pe Țigance să méréga mai departe, ér el se puse pe gânduri. Cam după o oră se pomeni însă, că o haină, ce și-o așternuse pe car, lipsesce. În buzunar îi era și portofoliul cu 17 cor.

put până la sfârșit. Acești cântăreți, fiind ai Beiului, servesc tot-deuna său în biserica Domnescă său în Palatul său. La strana dréptă ei cântară în grecesce, la stânga în românesce. Apoi eu am început să cetesc Evanghelia afară din altar, la locul unde fu pus un pupitru pentru acest scop, înaintea sfșnicului. Când terminai, Patriarchul se sculă, se desbracă de vestmintele sale, scoțând al său sakos și omofor, luă un ștergar, se încinse cu o postelcă de bumbac, și, venind jos de pe tronul său, începă să spele picidrele lui Iuda mai întâiu, și continuă până ce a terminat cu Petru, căruia îi dișe ceea ce e scris. Când se sfirși această parte a ceremoniei, aduseră basinul și-l puseră la locul lui pe masă; ér Patriarchul, luând al său sakos, se coborî de pe tronul său, și, apropiindu-se de basin, făcu cele trei obiceiuite mătării, muiă degetele sale în apă, și făcu între ochi semnul crucii. După aceea veni Mitropolitul local și făcu același lucru; de asemenea și toți preoții de față toți boerii doi câte doi, până ce isprăviră toți. Atunci

eu am luat basinul și cu preotul de serviciu am suit treptele la Bei, pentru ca să-și pótă și el face cruce dintr'ensul; când și dede un dar preotului de serviciu. După ce totă suita Beiului de asemenea și-a făcut cruce, ne scoborirăm și s'a început liturgia.

Cu această ocașie, toți boierii, prezenți în biserică, rugară pe Patriarch să le cetască rugăciunea de iertarea păcatelor. În timpul rostirii ei se aruncară la pământ, dinaintea lui. E de observat, că nici unul din ei nu a intrat vre-odată în biserică, fără ca mai întâiu să méréga la Patriarch și ingenunchiând să-i sărute mâinile; apoi fie-care se aședă la locul său.

La „Αξιόν έστιν” Beiul se dete jos, stete la tronul său și, la oferirea cupei, se coborî să sărute icónele, intră în altar, în timp ce suita lui îl ținea de subțiori, până veni lângă Patriarch, spre a primi binecuvântarea; apoi trecu în strana sa. Toți boierii veniră să sărute icónele în același mod și se apropiară de Patriarch pentru binecuvântare. După acesta, Patriarchul le

împărți alte daruri, ér noi ne-am împărțășit din colivă, și apoi serviciul fu încheiat. Beiul și boierii rămaseră încă în stranele lor, până ce Patriarchul intră în altar, și se desbracă de vestmintele sacerdotale, înlocuindu-le cu mantia, după cum e obiceiul. După aceea eși înaintea Beiului la palatul său, dând binecuvântarea sa lui și suitei, apoi după amiazi ne-am întors la mănăstirea noastră.

În ajunul Vinerii Mari se făcură Privigheri, dela începutul serii până la ora a șesa din noapte, însoțindu-le cu o cântare lină. Tot așa și în Sâmbăta Luminilor, care în acest an a cădut odată cu sărbătórea Bunei-Vestiri. Toți se sculară, pe când mai era încă mult din noapte, și la rėversatul zilei ieșiră în procesiune și făcură paradă în tot orașul, prin toate stradele. După-ce am ieșit dela liturgia, în acea zi, copiii nu încetară a face sgomot cu giamparale (ratles) și clopote de metal ceea-ce continuă totă noptea, după obicei, căci ómenii nu dorm de loc în ajunul Pascilor. Băieții din fie-care stradă și despărțire se adunau

în mănăstirile lor și aprindeau focuri în cimitire, făcând un sgomot vesel și jucând giamparale până la ora a șesa din noapte, când se trase clopotele în toate bisericile și mănăstirile și se începă rugăciunile, afară numai de biserica Curții. După-ce au terminat Invierea, conform obiceiului, plecară din biserică încă de timpuriu dimineța, dér se întórseră în curând să asiste la liturgie. După-ce am ascultat această timpurie Inviere, Beiul trimise trăsura sa, și ne-am dus la Curte. Atunci am îmbrăcat pe Patriarch în vestmintele sale sacerdotale și Beiul se coborî jos la biserică și se aședă pe tronul său, după-ce primi binecuvântarea. Apoi, (ómenii) eșind înaintea noastră pe esplanada palatului, în fața bisericii, puseră un scaun pentru Bei în mijloc, un altul la stânga pentru Patriarch, și încă unul alătorea pentru Mitropolit.

De partea acesta stete tot clerul și boierii, după rangurile lor, formând un mare cerc jur-impjur. În acel moment puteai vedea o varietate de îmbrăcăminte avute, cu colorile cele mai lucitoare și cu

Atunci își aduce aminte, că Țigancele îl vor fi furat. Alergă repede la poliția și începe urmărirea. În fine poliția a prins pe Țigance. A aflat la ele numai 16 cor. De haină nu vreau să scie nimic. S'a mai găsit și o franselă, care era cu totul întregă, decât că totuși se observa la o parte o mică orepătură. Desfăcând fransela și găsește în ea un orologiu de argint și câte-va piese de câte 20 bani. Batai numai acum vedu, că și orologiu îi lipsea. Țigancele fură puse la răcoare, ér Batai a rămas de ris, sciindu-l tot satul că umblă să-și caute norocul din oarță.

Concertul reuniunii săsești din loc. Măne, Sâmbătă în 7 Iulie st. n., Reuniunea de cântări săsească va da, sub conducerea maestrului de cor R. Lassel și cu concursul muzicii orașenești, un concert (Liedertafel). Inceputul la 8 ore seara.

Musică la promenadă. Măne Sâmbătă în 7 Iulie, muzica orașenească va cânta în pavilionul la alea (promenada) de jos dela 6—7½ ore seara.

„Ediția a IV-a“ din Cura de apă de preotul Kneip a apărut și se găsește de vânzare la toți librării și la editorul Ig. Hertz, București. Atragem atențiunea tuturor de-a nu confunda această ediție cu edițiile vechi, cari poartă un simplu titlu, deoare-ce ediția IV-a are 4 titluri și anume: 1) Cura de apă, 2) Cum trebuie să trăiești, 3) Testamentul meu și 4) Conferințele publice. Prețul broșat fr. 3, legat fr. 4.

Aparate de fotografie pentru diletanți. Firma A. MOLL, liferantul curții c. și r. din Viena Tuchlauben Nr. 9 își recomandă amatorilor de fotografie, articolele sale necesare pentru fotografia. La cerere trimite liste ilustrate conținând prețurile. Depozite în Brașov la F. Jekelius, F. Kelemen, Victor Roth farmaciști. Deutsch și Tartler, D. Eremias nepoți.

ULTIME SCIRI.

Moscva, 5 Iulie. Un mare comerciant de aici a primit dela comisionarul său din Hankau scirea, că revoluția a izbucnit în tota China.

Cifu, 5 Iulie. Intre Tien-Cin și Peking sunt concentrați 140.000 de Chinezii înarmați. Generalul Nisch (chinez) merge cu 90.000 spre Tien-Cin. Trupele aliate străine nu trec peste 20.000.

Bruxella, 5 Iulie. Răscola Boxerilor a izbucnit și în Hankow amenințând coloniile belgiene. Boxerii au nimerit linia ferată Peking-Hankow și au incendiat toate stațiunile.

Londra, 5 Iulie. Din Shanghai primesce „Times“ scirea, că întreg personalul curții împărătești a intrat în căta Boxerilor. Principii împărătești au ridicat altare în palat, la cari se închină după ritul Boxerilor.

Viena, 5 Iulie. De pe corabia de război „Zenta“ se anunță, că după spusele unui curier din Peking

probabil, că și clădirea ambasadei austro-ungară a fost pustiită.

Londra, 5 Iulie. Admiraliul puterilor au ținut erii un consiliu în Taku. S'a constatat, că înaintarea spre Peking este imposibilă. Coloniile europene sunt avisate la propria apărare. Nu numai Boxerii, ci și generalul Nisch a concentrat o armată de 90.000 provădută cu puscă Mauser. Armata acesta are misiunea de a opri înaintarea Europeanilor spre Peking. După părerea celor ce cunosc situațiunea, puterile au lipsă de 50.000 ca să potta rezista cu succes.

Roma, 6 Iulie. Telegrama unui ofițer din Taku anunță, că ambasada engleză a fost ocupată de trupele chineze după mari lupte. Toți străinii au fost măcelăriți, ér capetele lor fură înțepente pe zidurile orașului.

Shanghai, 6 Iulie. Impăratul s'a sinucis cu opium, silit fiind de prințul Tuan. Și împărătesa a luat opium, ea n'a murit, însă și-a perdut mintea.

Esamene la sate.

Țera Hațegului, 20 Iunie n. 1900.

În Ostrovul mare esamenul de vară la școla conf. română din Ostrovul-mare s'a ținut sub presidența M. O. D-n Pop Avel Bociat, protopop, asistând foarte mult public român: inteligență și țărani. Pricepătoare de însemnătatea unui examen, care este și trebuie să fie pentru poporul fiecărei comune o sărbătoare a sa, d-șora Ana Lupan a făcut pregătirile de lipsă pentru a da acestui examen înfățișare sărbătorească.

Sala școlară era frumos împodobită cu flori și verdetă, cari desfătau ochii privitorilor. Pe masă, printre buchete de flori, erau așezate de asemenea frumoșe scrisori caligrafice bune, atât române, cât și maghiare, precum și diarele necesare.

La orele 9 a. m. prin o rugăciune pie îndreptată către Atotputernicul, se încep esaminarea din toate obiectele prescise. Răspunsurile școlărilor cu mare curagiu și cu ton sărbătorec emoționau inimile; ér declamările au fost la culme. În genere succesul esamenului a fost foarte multămitor. Servescă spre laudă d-șorei Ana Lupan, ale cărei dexterități pedagogice didactice până acum n'au fost cunoscute la noi în cerc mai larg.

La fine au cântat băieții și frumoșe cântece bisericesci și naționale, după cari s'au împărțit premii între școlari și școlărițe.

În fine M. O. D-n protopop a încheiat esamenul prin o vorbire frumoasă mulțămind d-șorei învățătoare pentru neobosita osteneală, ce și-a dat întru luminarea tinerelor mlădițe române.

P. A... n.

Sălagiu, Iunie 1900.

În Șimleul Silvaniei s'a ținut esamenul dela școla română gr. cat., dirigiată de destoinicul învățator Alexiu Fedorca, Duminecă în 17 Iunie n. S'a început la 3 ore p. m. cu cântare bisericescă, după care a urmat cuvântul de deschidere al Rvdss.

D-n președinte, vicar al Silvaniei și parohul locului Alimpiu Barboloviciu. În vorbirea D-sale a ținut, între altele, că școla populară e asemenea unei grădini de pomi în care pe arborii bătrâni i suplinesc mlădițe odrăslite din aceia, copiii sunt mlădițe răsărite din trupina inimii părintesci. — Bucuria este a grădinarului, când acesta vede înflorite mlădițele și bucuria îi crește când după timp florile mlădițelor se desvöltă în pome. Astfel e bucuria părinților, națiunii, bisericii, când surcelele părinților sunt împodobite cu florile înțelepciunii și în ce grad se mărește bucuria, când florile înțelepciunii s'au desvöltat în pome gustose ale științei. Apoi, adresându-se către școlari, ținut, că „ne-am adunat, ca să culegem de pe surcelele tinere ale ființei vostre, pomele cöpte ale științelor prin esamenul, ce-l veți da și dulceta acelor pome prima-dată o veți gusta voi, apoi părinții, mai marii și toți Românii“. — Salutând în fine pe cei prezenți, cere binecuvântarea cerescă asupra tuturor.

S'a început apoi esamenul. Erau de față 29 băieți și 27 fetițe. S'a esaminat din religione, limba română, gramatica, limba maghiară, geografia, istoria universală și a patriei, istoria naturală, calculațiunea și fizica, toate acestea propuse conform planului de învățământ. Intre obiectele de studiu s'au executat cântări naționale pe 2 voci, cum: „Trompetele sună“, „Arcașul“, „Latina ginte“ etc.

Esamenul s'a finit la 7 ore seara cu declamațiunii din partea elevilor, predate cu multă precisiune.

Vorbirea de închidere a rostit'o Rev. Președinte. Esprimându-și deplina îndestulare și bucurie pentru reușita frumoasă a esamenului, mulțămesc d-lui învățator pentru zelul dovedit în instruirea școlărilor, pentru abnegațiunea cu care s'a silit, ca elevii să fie părtași bunătăților științii, pentru munca, ce a desvöltat'o întru înflorirea acestei școli. I doresce tot binele, darul și binecuvântarea lui Dumnezeu.

Voit ținut numai în general, că răspunsurile date de elevii acestei școle au surprins pe toți cei de față atât în privința precisiunii, cât și a estensiunii materiei propuse. Răspundeau elevii provocați prin președinte foarte la înțeles. Ca și la întrebările puse prin președinte și alții, școlarii răspundeau cu siguranță. Elevii din școla repetițională asemenea au eselat prin răspunsurile lor esacte și asemenea au dovedit, că au fost conduși de mână dibace.

Se înțelege, că succesul acesta strălucit al esamenului e de a se atribui zelosului învățator d-l Alexiu Fedorca, care a dovedit din nou, că e la culmea misiunii sale grele și își pricepe chiamarea în mod esemplar. Pentru frumosul succes ni-am esprimit deplina bucurie și îndestulare și-i dorim, ca bunul Dumnezeu să-i răsplătescă ostenelele.

În fine amintesc, că pe lângă numărul popor, au participat la examen d-nii: Vas. Pop adv. în Șimleu cu soția, veduva

preotă d-na Vecasiu, d-șora Rhea Silvia Langa învăț. la școla Reuniunii Femeilor Rom., Eugen Boros comptabil la „Silvania“, Aug. Sabo farmacist în loc, d-șora Elena Hendea, apoi alți Domni și Dömine din Șimleu; Alimpiu Coste preot în Ceheiu, I. Oegariu învăț. în Ceheiu, Vas. Oltean învăț. în Periceiu, ș. a.

Un öspe.

Sălagiu Iunie 1900.

În Periceiu tractul Periceului (diecesa Gherlei) s'a ținut esamenul în 16 Iunie, la care din însărcinarea comitetului central al Reuniunii învățătorilor români sălageni, am fost și eu trimis în comisiunea de trei.

Esamenul și-a luat inceputul pe la 3 ore p. m. sub presidul P. O. D-n protop. tractual Ioan P. Papiriu și preotul Al. Sima preș. sen. școlar, fiind de față comisia de trei, constatătoare din subscrisul învăț. în Recea ca secretar prim al Reuniunii inv., Dem. Pascha învăț. în Siciu și Ioan Flonta învăț. în Radacin, membrii comitetului central și mai mulți öspeți.

Intrarea protopopului, însoțit de membrii comisiei și a tuturor öspeților, fu întâmpinată de cei 46 școlari îmbrăcați sărbătorec, în frunte cu învățatorul lor d-l Vas. Oltean, cu cântarea „Intru mulți ani să trăiești“, după care o fetiță din cl. a V-a, c'un buchet frumos în mână, bineventă pe cei prezenți prin o vorbire, predând buchetul protopopului, apoi de nou s'a întonat „Intru mulți ani“, ér președintele mulțămii și deschise esamenul.

Observ, că sala de învățământ era frumos decorată cu frunze verzi, cu împletituri de frunze și cunune de flori. Masa școlei mai virtos era decorată cu o cunună frumoasă, în cercul căreia se afla un pahar cu flori, ér în jur scrisorile de examen ale copiilor, caietele și lucrările de stilistică de peste an, precum și scrisorile de examen și cele din cei 13 ani, de când funcționează acest învățator la acesta școlă.

S'a început esamenul cu religione, din care studiu așteptam să pună întrebări catechetul școlei confesionale, dér a esaminat învățatorul, fiind-că densus a propus și religione, copiii însă din toate cele de clasă au dat răspunsuri eminente. După religione a urmat limba română cu 23 copii din clasa începătoare. Copiii descriu obiectele de sub întrebare, încât te puneau în uimire, ér pentru convingerea publicului, unul cu creta la tablă, ceilalți pe tablite au trebuit din capul lor să scrie mai multe diceri, și ceea-ce a scris cel dela tablă, au trebuit să critice cei dela loc. Iți era mai mare dragul a vedé cum pe întrecute întonau diceri în scris și verbale, pe cari le descompuneau cuvânt de cuvânt etc. La cetitul din abecedare copiii din anul începător ceteau fluent și corect. Modul cum a decurs esaminarea din celelalte studii atât cu clasa începătoare, cât și cu celelalte clase, adecă din limba română, maghiară, socoteli, geografie et. etc., răspunsurile copiilor au fost neașteptat de bune.

blăni de mare preț. Apoi aședară un pupitru mare în mijloc, acoperit cu postav, punând de-asupra Evanghelia. După aceea distribuiră făclii mari la toți cei de față: mai întâiu Beului o făclie poleită, pe care o ținea purtătorul armurei, apoi Patriarhului și Mitropolitului. Curtea era plină de trupe, toate înarmate cu sulii și puscă. Atunci luai cadelița și tămăia pe Patriarh, dicens „Binecuvinteză stăpâne“; ér el o luă și tămăia împrejurul pupitrului și Evanghelia, dicens „Christos a înviat“, de trei-ori, apoi tămăia pe Beiu, pe Mitropolit și preoți, și pe restul persönelor prezente, și se aședă în scaunul său. Cântăreții începură Psalmii corăspunzători, apoi canonul: un cor în grecesce, celalalt în romănesce. Patriarhul recitase primul Cređ, apoi Mitropolitul tămăia stând la locul său și recită al doilea Cređ. Tot în asemenea mod episcopii și egumenii până la sfirșitul canonului, tămăind fie-care și recitând câte-un Cređ. Nu fu nici o deschidere de ușca la noi, căci, o biserică neputend conține atata mulțime de ömeni, serviciul se

făcu afară. La finea canonului, Patriarhul înaintă, sărută cartea Evanghelia și o duse spre Beiu, care veni în mijloc, cădu în genuchii, și sărută Evanghelia și mâna dreaptă a Patriarhului; ér Patriarhul îi duse „Christos a înviat“ și-l sărută pe frunte de trei-ori. În acel moment toate trupele au slobozit puscile lor, așa, că pământul se cutremură și urechile noastre asurđiră. Atunci Patriarhul fini serviciul, scaunul său fu scos și pus lângă Beiu de-a dreapta, unde se aședă, ținend Evanghelia în mână. Atunci Mitropolitul veni să ia binecuvântarea evanghelică și sărută mâna Patriarhului, dicens „Christos a înviat“; apoi trecu la Beiu și sărută Crucea din mâna-i dreaptă, lucrată de aur curat, cu pietri prețioșe, și duse și cătra el tot același lucru; ér Beiu îl sărută pe frunte, și el se aședă în scaunul său de-a stanga Beului. Apoi veniră mai întâiu episcopii, pe urmă egumenii și restul clerului și al monachilor și sărutară Evanghelia din mâinile Patriarhului mai întâiu, apoi mâna sa, dicens „Christos a înviat“; trecură la Beiu și-i sărutară crucea

de pe piept, dicens aceleași cuvinte. După aceea se duseră la Mitropolit și s'au aședat lângă densus. Toți boierii intrau apoi după rangul lor. Toate celelalte persöne prezente făcură în același mod. Era târziu dimineță când se sfirși și când Beiu se sui în palatul său.

Cât despre noi, am intrat în biserică la liturgie, în timpul căreia am cetit trei Evanghelii. Una fu cetită de Patriarh înaintul altarului în grecesce, alta de Mitropolit în romănesce, și eu am cetit a treia în arabesce. Când am isprăvit, mă apucă un tremur, care mă țină până seara, causat de frigul cel mare ce era. Mă dusei în altar și, lepădând stihariul, am dormit acolo. Apoi ne duserăm la banchet, eu fiind în cea mai tristă stare. În timp ce toți ceilalți petreceau, eu singur sufeream de friguri.

În cea di urmă seara un mare bal și tot orașul fu iluminat. Primăvara își desfășura verdetă sa. Tunurile se slobođiră de mai multe-ori, și puscile fură descărcate. Aci beau cupe mari, aci cântau din tobe,

fluere și alte instrumente musicale; aci cântau din gură și șuguiuau. La urmă de tot fu o distribuire de vestimente. După aceea ne-am întors în trăsura la mănăstirea noastră, urmați de seimeni și dărăbanți, cari slobođiau din sbor la puscă, de pionieri și cântăreți, cari se reîntörseră după ce-și primiră darul lor.

În timpul acestei săptemăni se făcea liturgia dimineță de timpuriu, la răversatul zorilor, și se trăgeau clopotele cele mari în fie-care dimineță și seara. Nici o prăvălie nu era deschisă; nu se vindea nici nu se cumpăra nimic, cu escepțiunea vânzătorilor de unt, măcelarilor și a celorlalți victualieri.

E remarcabil un obicei din aceste țări, că în fie-care Joi după Pasca se face o litanie și procesiune afară din oraș, în jurul zidurilor, cu stéguri, icöne și preoți în vestimentele lor, însoțiți de Beiu și de trupele sale, formând o imensă glötă. Acesta e în onörea Sft. Joi precedente, ca un bun rămas, și tot-deodată ca o întâmpinare a Jöii Înălțării.

Mare impresiune a făcut la acest examen ocupațiunile copiilor din toate clasele, fiind-că, până când o clasă răspundea, cealaltă trebuia să lucreze și să rezolveze unele teme pentru obiectul ce era să urmeze; mai virtos elaboratele copiilor din a V-a și a VI-a cl. ni-au câștigat o deosebită plăcere. In genere, rezultatul acestui examen a fost o viuă dovadă de zelul neobosit al d-lui învățator V. Oltean, care e unul din cei mai meritoși învățatori ai noștri.

Ioan Hendea,
inv. confes. in Recea.

Intruniri învățătoresci.

„Reuniunea învățătorilor români dela școlile confesionale ortodoxe din protopopiatele aradine I—VII își va ține adunarea generală ordinară în 12 și 13 Iulie n. c. in aula seminarului diecesan din Arad. Convocând la această adunare pe toți P. T. DD. membri fondatori, ordinari și ajutători ai reuniunii, ne permitem a invita la festivitatea noastră și pe toți P. T. binevoitori ai școlii noastre confesionale.

Bilete moderate de călătorie primesc fie-care dela președintele respectivului despărțământ pe linia până la Arad și retour.

Programa.

Țiua primă, ședința I: 1) La 9 ore a. m. asistare la s. liturgiă și la chișmarea duchului sânt in catedrala din Arad. 2) Cățirea listei membrilor și constatarea celor prezenți in aula seminarului. 3) Trimiterea unei deputațiuni de 5 inși, ca să invite la ad. generală pre P. S. D. episcop diecesan Iosif Goldiș. 4) Cuvânt de deschidere, de președintele reuniunii T. Ciontea, binevătarea ilustrului prelat și a oșpeților. 5) Insinuarea singuraticelor rapoarte și alegerea unei comisii de 5 și a altor două din câte 3 membrii pentru censurarea acelor rapoarte.

Ședința a II-a: 6) La începutul secolului XX, disertațiune de Pavel Dirlea inv. in Araneag. 7) Regulamentul intern pentru adunările despărțământelor (Discușiune și decideri finale). 8) „Cine se esamineze in școlile populare cu ocasiunea esamenelor finale“, disertațiune de Petru Vancu inv. in Măderat. 9) „Inființarea societății de agricultură“ (Discușiune și decideri finale). 10) „Despre frecvența școlară“, disertațiune de Solomon Giurcône inv. in Temesesci.

Țiua a doua, ședința a III-a: 11) Raportul general al comitetului. 12) Inființarea societății de înmormântare“, (discușiune și decideri finale). 13) Raportul casarului. 14) „Invățatorul bătrân și tânăr“, disertațiune de V. Suciș inv. in Buteni. 15) Raportul bibliotecarului și al controlorului. 16) „Tractarea cuvântului normal „Ac“, prelegere practică din abc. învățătorilor Moldovan și soții, de Mihai Vidu inv. în Hălmağı. 17) „Inființarea societăților de ajutorare“. (Discușiune și decideri finale). 18) Școala confesională cu defectele și remediile sale, disertațiune de Pavel Dirlea, inv. in Ienopole. 19) Inscrisura de membri noi și încassarea taxelor curente și restante. 20) Propunerii și interpelări din partea membrilor. 21) Defigerea locului și timpului pentru ținerea proximei adunări generale ordinare. 22) Alegerea unei comisii pentru autenticarea protocolului adunării generale. 23) Resignarea comitetului central și restaurarea pe noul period. 24) Incheierea prin președintele.

Arad, din șed. ord. a comitetului central, ținută in 30 Iunie n. 1900.

Prof. Teod. Ceantea, Iosif Moldovan,
președinte. secret. I.

Adunarea generală a „Reuniunii învățătorilor Români Sălăgeni“ se va ține in anul acesta la 22 Iulie st. n. in Căvaș (Ér-Kavas) la care a participa e invitat On. Cler, inteligența mirănă, poporul și toți cei ce doresc inaintarea cauzei învățământului și prosperarea culturai.

D-nii învățatori, ca membrii ai Reuniunii sunt obligați in înțelesul statutelor a lua parte la adunare.

Programa: Ședința I: 1) Dimineta asistare la serviciul divin. 2) Deschiderea adunării prin președinte. 3) Cățirea protocolului adunării trecute și referarea despre efectuirea decisiunilor. 4) Cățirea ordinațiunilor dela forurile mai inalte. 5) Raportul anual despre activitatea Reuniunii. 6) Raport despre starea cassei. 7) Alegerea

comisiunilor: a) pentru inscrierea membrilor noi; b) pentru incassarea tacselor restante și ofertelor; c) pentru constatarea membrilor prezenți și absenți; d) pentru inscrierea de membri la fondul funebral; e) pentru scrutarea cassei; f) pentru cernearea propunerilor practice și a disertațiunilor; g) pentru cernearea propunerilor diverse; h) pentru referarea despre espusețiune. 8) Prelegeri practice. 9) Cățirea disertațiunilor. 10) Pausă.

Ședința II: 11) Referarea comisiiunilor esmise 12) Propunerii diverse. 13) Statorirea locului adunării viitoare. 14) Insinuarea membrilor cu propunerii practice și disertațiunilor. 15) Alegerea comisiiunilor verif. de procesul verbal. 16) Includerea adunării.

Tot in acea ți sera comunitatea bisericăscă din Căvaș cu concursul tinerimii din Sălăgiu și părțile aprupe Sătmărene arangiază petrecere cu joc in favorul școlii gr. cat. române care e seracă și periclitată.

Șimleul Silvaniei, Iulie 1900.

Alimpu Barboloviciu, Alexiu Fedorca,
vicar și președintele Reun. secretar.
inv. rom. Sălăgeni.

Convocare.

„Reuniunea Femeilor Române Sălăgeni“ își va ține adunarea generală in comuna Sig la 2 August n. c. cu următorul

Program: 1) Deschiderea adunării. 2) Raport despre activitatea anuală a comitetului reuniunii. 3) Raportul despre statul averei reuniunii. 4) Esmiterea comisiiunilor pentru censurarea rapoartelor, conscrierea membrilor noi, încassarea taxelor și referadele lor. 5) Achitarea comitetului actual și alegerea de comitet nou al reuniunii. 6) Propunerii diverse. 7) Eventuale disertațiuni previe insinuate la presidiu. 8) Desemnarea locului adunării generale viitoare. 9) Includerea adunării.

Rugăm cu tot respectul atât pe Stimatele Dăme membre și membrii onorari, fundatori, ordinari și ajutători, cât și pe toți părținitorii culturai femeii române, să binevoască a lua parte la acea adunare, proptind cauza sublimă a regenerării culturale a femeii române.

Șimleul Silvaniei, la 3 Iulie n. 1900.

Maria Cosma n. Dragoș m. p., Aug. Vicaș,
presidentă. act.

Petreceri.

Din incidentul ținerei adunării generale a Reuniunii învățătorilor români sălăgeni, comunitatea bisericăscă gr. cat. va arangia la 22 Iulie n. c. in comuna Cavaș (ÉrKavas) sub scut sigur petrecere cu dans. Intrarea de o persoană 2 cor., de persoană in familia 1 cor. 60 banf. Venitul e destinat in favorul școlii gr. cat. Inceputul la 7 ore. De viptuale se îngrijesce un ospetar cu prețuri moderate.

Mersul trenurilor: Dela Dej-Zelau-Șimleu sosesc la Hotoan dimineta la 7¹/₂, sera la 6¹/₂ ore. Dela Satmar-Dobrițiu-Carsiș dimineta la 6¹/₂, sera la 5 ore. La stațiunea din Hotoan vor sta la dispoziția trăsuri gratuite. Pentru incuartirare e îngrijit.

Comitetul arangiator: Georgiu Filepp, preot, președinte; V. Oltean, v. președinte; A. Fedorca, secretar; A. Gozar, cassar; M. Giritti controlor. Membrii: C. Albul, E. Boros, L. Boros, V. Basti, I. Carian, I. Rațiu, I. Chis, A. Dömötör, V. Deleu, A. Filip, D. Filepp, V. Filepp, A. German, I. Gozman, T. Ille, T. Vida, J. Lobontiu, V. Maior, C. Selagian, L. Selagian, L. Panoviciș, V. Muresan, G. Miculas, E. Ostatea, A. Pop, E. Pop, P. Pop, A. Steanc, A. Szabó, A. Crespói, A. Poppu.

Comitetul reuniunii femeilor române din comitatul Hunedorei invită la petrecerea populară („Nedee“) ce se va arangia de către membrele reuniunii, Joi in 12 Iulie n. 1900 (Sân-Petru) pe Cămpul-Panii intre comunele Șibot și Balomir, la locul numit „Posta veche“. Inceputul la 4 ore p. m.

Venitul curat e destinat in favorul fondului Reuniunii. Intrarea: după plac. Primirea oșpeților la gara din Șibot va fi la 12 ore a. m. și la 3 ore p. m.

NB. La această petrecere vor lua parte țeranii și țerancele din comunele Balomir, Șibot, Vinerea, Cugir, Romos, Romoșel, Vai-dei, etc., delectând publicul prin jocuri și cântări raționale, sub conducerea bravilor învățatori din acele comune.

Inteligența română din Teiuș și Jur invită la petrecerea de vară, ce o va arangia Duminecă in 15 Iulie st. n. in pavilionul dela hotelul „Leul“ de acolo. Venitul curat e destinat pentru bibl. populară din Teiuș. Intrarea: de persoană 1 cor. Inceputul la 8 ore sera. Supra-olvirile și ofertele se vor chita pe cale diaristica.

ECONOMIA.

Prăsirea curcelor.

Curca se trage din America, dăr la noi s'a împămēntenit cu totul. Crescerea puilor e împreunată cu forțe multă greutate, și pōte că această e cauza pentru care nu-i prăsesc așa, precum ar merita.

Curcile cele mai bune de prăsilă sunt cele de colore cafeniă seu rosietică; cele mai frumoșe sunt cele albe, dăr acestea tot-odată sunt și cele mai gingașe. In timpurile din urmă sunt forțe căutate curcile de colore arămiă, însă sunt forțe scumpe și la noi abia le găsim numai pe la curțile mai mari. Totuși prășitorii nu ar face rău, dacă și-ar procura cel puțin un curcan de prăsilă din specialitatea această nobilă și cu un trup forțe desvoltat.

Curca dă cam 30—40 ouē pe an; dăr nu atât pentru ouē, ci mai mult pentru trupul lor mare și carnea gustōsă le prăsim. Curca se pōte in orș și ce timp bine valora; e clocă bună și își îngrijesce puii cu mare băgare de sēmă.

Trăgēndu-se din o țēră călduroșă, curcei îi placē forțe mult căldura și e de tot simțitōre față cu frigul și plōia; de aceea încă in etate tineră trebuie grijite in contra tempestăților, frigului și vēnturilor. Ouēle e bine a se pune sub clocă numai pe la St. Georgiu, căci atunci puii es din ouē in călduroșa lună de Maiū.

Curcei îi place forțe tare să se scalde in nisip seu cenușe, de aceea pe timpurile plōioșe trebuie să ne îngrijim, ca să aibă tot-dēuna in apropiere nisip uscat seu cenușă.

Curcanul la trei, ér curca la doi anș e deplin desvoltată; curcanul până la etatea de 3—4 anș, curca însă până la 10—12 anș e bună de prăsilă. In patria lor străbună, in America, trăsesc cu părechia; la noi însă atunci se prăsesc mai bine, decât ținem cam la 6 curci un curcan.

Curcei îi place forțe mult aerul curat, din care causă e bine să-i pregătim un loc de culcare cât se pōte de înalt și vēntos.

Curca in etate de un an nu ouē mai mult de 10—12 ouē și nici nu clocesc așa bine; dăr la etatea de 3—4 anș dă 25—30 ouē și cu cât e mai bătrână, cu atât clocesc mai bine. Curcei îi place a oua in locuri cât se pōte de ascunse, — in tufe, pe sub garduri etc., — de aceea pe timpul ouatului trebuie să îngrijim bine de ele.

Inainte de a lăsa curca să clocască, trebuie să pregătim bine cuiburile și să le aședăm cât se pōte de departe unul de altul, căci curcile au acel nărav rău, că clocesc de multe-orș 2 seu trei pe un cuib. lăsând ouēle din cuiburile proprii să se rēcască, din care causă pier. Ouēle trebuie puse sub ea numai după-ce a stat 3—4 țile, liniștit pe cuib. Sub o curcă punem de regulă 22—24 ouē. Curca lăsată de capul ei, in timpul clocirei se scōlă forțe rar de pe ouē. mănâncă și bea tot așa de

rar, pentru aceea trebuie să o sculăm cel puțin de două-orș pe ți, s'o lăsăm să se scalde după plac; in care timp trebuie să-i dăm și bine de mănăcare.

Puii es din ouē cam in 28—30 țile, dăr — ca și la gâșce — in țiua a decea a clocirei, ouēle trebuie examinate și cari nu s'au tulburat, trebuie luate și întrebuintate.

Puii mici sunt forțe gingași in contra frigului, de aceea in țiua primă trebuie lăsați sub clocă seu puși intr'o corfă bine căptușită cu pene. Dacă puii in cele șese săptămâni dintăi sunt bine grijiti in contra frigului, umeđelei și vēnturilor, crescerea lor e ca reușită.

Dacă timpul e cald, uscat și cu sōre, atunci după uscarea rōuei, îi putem lăsa in liber și putem pune lângă o clocă 35—40 de pui.

In prima ți trebuie să dăm puilor câte 2—3 fire de piper, prin ceea-ce li-se curăță și întăresce stomacul (rânza); puii de curcă îi nutrim cu inmuietură de făină de cucuruz, mestecată cu brânză de vacă, întindēnd această mestecătură pe-o scândură, ér de beut le dăm lapte inchegat. După câte-va țile putem pune in mestecătură și puțină „cōda șorecelului“ mērunt pisată, dăr apă cel puțin 4—6 săptămâni nu le dăm de loc.

Dacă curca a inceput a se împăna și a-i căde crēsta, atunci îi putem da grăunțe și apă. Puii de curcă fiindu-le piciorole forțe gingașe nu trebuie lăsați pe locuri cu urzici, căci acestea așa-i pișcă de tare, încât dacă nu mor îndată, totuși sunt mult împiedecați in desvoltare.

Dacă am îngrijit bine puii in contra tempestăților, frigului și urzicilor, și dacă li-a cădut și crēsta, atunci nu mai avem tēmă, că vor perī, căci curcile nu sunt supuse bōlelor. Pe timpul, când le pică crēsta și încep a li-se arăta pe grumazi și pe cap negei, atunci trebuie grijiti mai cu băgare de sēmă; trebuie bine scutiți de plōia și de frig, chiar și mănăcarea trebuie să le fiă mai bună și, pe lângă grăunțe, trebuie să le dăm și ceva cārniară, de exemplu trebuie mestecat in mănăcare inimă de vită seu slănină; afară de aceea nu le strică tot a treia ți puțină pâne muiată in vin. Capul lor trebuie să-l inmuim in totă sera și dimineta in oleu de lemn seu de cânepă.

Puii de curcă pot dormi până la etatea de șese săptămâni jos, intr'un loc călduț și curat, dăr când trec de etatea această avem să-i dedăm la ședere pe pari, aceștia însă n'au să fie prea înalți și au să fie împreunați cu scări micuțe, pe cari să se sue.

Când li-a eșit crēsta, nu-i mai putem ține in loc strimt, ci avem să-i lăsăm la liber in fēnațe, luțerne seu miriște, unde apoi își găesc nutreământul lor, și este destul, decât sera capătă nisce grăunțe. Tare le place curcilor trevea dela struguri, pentru aceea după tescuitul strugurilor trevele le putem valora, dându-le curcelor, cari mănăncă prea bucuros și simburii.

In luna lui Octomvrie alegem esemplarele cele mai bine desvoltate pentru prăsilă, cealalte le putem vinde; in cazul însă, decât pe timpul acesta n'ar fi bine căutate, le putem ține și până la Crăciun, când apoi vor avē un preț mai bun și ni-se rēsplătesc cheltuēla nutririi.

Pe timpul gerului avem să le îngrijim, ca să nu se afe afară in timpul unei ploii reci, al vēntului seu al ghețului, avēnd o natură gingașă. La îngrășat au să fie aședate intr'un loc strimt, să nu facă multă mișcare, și să aibă sub ele cenușă seu nisip. Avem să pregătim gălusce din pāsat de cucuruz și orz, intr'o-

mărime, ca să le potă înghiți de-odată; în găluscele acestea putem mesteca și nisce bobe de grâu seu orz; să nu lipsescă nici bucățele de cărămiși și petricele, cari înlesnesc mistuirea. Dacă avem la îndemână lapte seu unt, găluscele le frământăm în acestea și pe săptămână odată mestecăm în gălusce și puțină cêpă și antimoniu. Curca are lipsă de apă prospătă și curată. Ea se îngrașe în două săptămâni atâta, încât despre acesta ne putem încredința prin greutatea ei, precum și decă o pipăim.

Regiamul.

Scrisore către țeranî.

Fraților Români! Scim, că s'or găsi între voi și unii, cari vor dice, că din pricina unei cumătrii nu se mai pôte sêraci omul... Da, e drept și acêsta! Dêr vedeți, unul nu se pôte sêraci, când veți face însê socotelă peste tot, veți incremeni, ce amar de bani românesci trec și cu cumătriile vostre în mâinile Jidanilor. Românii acuma din fire așa, că nu pôte lăsa nici un prilej să trecă fără o lécă de cinste, cum diceți voi... Dacă-i un botez cinste, decă-i o nuntă tot așa, la îngropăciune tot așa, decă vinde seu cumpără Românul ceva êrăși cinste.

Așa nu se pôte trece nici un prilej ca să nu se adune Românii seu la cârciume seu acasă și să bée vr'o câte-va halbe de bere, seu vr'o câte-va litruțe de holercă, rum, liboviță, chișingaiș și sciu eu cum se mai chiamă tôte cinstele vostre. Și decă s'ar petrece astfel de prilejuri ca bunăoră cumătrii, nunți, prasnice, hramuri cu bere seu cu vin, ar fi altă trebă; dêr asta-i tocmai nevoia, că Românii noștri s'au dat la holercă și holercă-i sêracia și sêracia-i môrtea Românului.

Sê facem acum socotelă cât cheltuesc Românii noștri și cu cumătriile lor. La cea mai mică cumătriă se trece un polobocel de bere de 4 fl. pe așteptate, și cam 5 oca de holercă câte 80 cr. oca, se fac êră 4 fl., fâină de grâu de 1 fl., mai carne de gălusce, brânză de plăcinte, așa, că trebuie să cruți bine sê-ți faci trêba cu 10 fl. La cei mai chiahurii cum îi bunăoră Ilie a Chiaburului din satul cutare, se cheltuesc la o cumătriă și 20 fl., la alții pôte și mai mult. Dacă facem acuma socotelă, că într'un sat cu 1000 de suflete seu 200 de numere sunt pe an cam 40 de botejunii cu cumătrii și să punem, că se cheltuesc numai câte 5 fl. de o cumătriă, ar fi la un loc 200 fl. pe an. Acuma avem 150 de sate românesci și decă se cheltuesc pe an în un sat 200 fl., cheltuesc cele 150 de sate 30 000 fl. pe an cu cumătriile. Êtă ce știolnă de bani pierdeți voi pe an cu cumătriile vostre în mâinile Jidanilor. Sê ne fiă ore mirare, că se îmbogățesc jidani așa de tare, decă la ori-ce prilej le dați voi bani grei de câștigat! Am mai dice și noi pôte trecă-ducă-se când faceți așa câte o cumătriă, decă ar rămâne banii cei cheltuiți între voi, — dêr așa fraților ne dore când vedem, că la ori-ce prilej de veselie seu de măhnire câștigă numai și numai jidani. Banul, care-l scăpați odată în mâinile jidanilor, nu-l mai scôteți, precum nu poți scôte din gura lupului nimic teafăr.

Așa-i fraților! Voi pierdeți și cu cumătriile vostre sodom de bani în mâinile jidanilor. Și ore trebuie numai decă să faceți la fiă-care botejune și cumătriă? Dêr vedeți, femeile dic: copilul trebuie scaldat. Numai ce veți cum se duc femeile când vine o Duminecă seu sêrbătore, una cu o

găină, alta cu un puiu, alta cu un blid de fâină și adecă încotro — da la cumătru Vasile — dora-i cumătriă mare și trebuie să mērgă în rodină. Și că ce! Vornicul, capul satului și tot-odată capul bețiilor a botezat, ce mai de beție are să fie la acea cumătriă! Chiar și cel mai sêrantoc din voi trebuie să facă cumătriă, dora s'a născut om în lume, cum s'ar puté trece așa o întemplantare mare fără beție. Și cum să nu facă fie-care Român cumătriă măcar cât de mică, când chiar și faraonul Pintilei din satul cutare a făcut mai dêună și o cumătriă cu scripcari de i-a mers vestea pe cele sate.

Fraților! Noi dela gazetă avem veste despre tôte câte se întemplantă în țêră. Ne bucurăm de o veste bună, dêr ne supărăm și încă tare, când ne vine și câte-o veste rea. Și cea mai rea veste pentru noi este, când auzim cum își mătrășesc Românii noștri la tot prilejul averea lor.

De aceea, fraților, îndurați-vê de voi, de copiii voștri, de neamul vostru și mai părăsiți prilejurile la cari cheltuiți averea voastră. Este un păcat forte greu, ce-l faceți voi, când scăpați la ori-ce prilej banul vostru în mâinile jidanilor. Aveți să dați odată sêma înainte Tatălui ceresc, cum ați chivernisit în acêstă lume cu munca voastră și cu averea voastră. Mai lăsați să trecă botezurile și fără cumătrii și socotiți, că trei-deci de mii de fl., cari să trec dela voi pe an în mâinile jidanilor cu cumătriile vostre, sunt un sodom de bani. La urmă când am să vă fac socotelă câți bani, câte sute de mii de bani românesci trec cu prilejurile vostre de veselie seu de măhnire și cu alte cheltueli zădarnice în mâinile jidanilor, aveți să stați incremeniți. Nu vă vine a crede fraților, câtă sêracia vă faceți voi singuri cu cumătrii, nunți, hramuri și așa mai departe.

„Deștept.“

Un preot.

Crisa și țeranca română.

Incătrău te duci, încătrău te'n-torci, de ești în România, nu auzi vorbindu-se de alt-ceva, decă de lipsa seu crisa ce bântue acum țera românescă dela un capet până la altul!

De crisă vedem, că se plânge nu numai proprietarul, arendașul, comerciantul și funcționarul, dêr crisa a început să se sape urme adânci și în viața liniștită și tihnită a țeranului român.

E drept, am avut un an rêu, o recoltă slabă, care a sdruncinat ore-cum comerțul și existența populațiunei sêrace.

Țeranca română și-a uitat de frumosele și plăcutele ocupațiuni, ce-i făceau altă-dată atâta cinste; și-a părăsit cu desevîrsire frumôsul costum național, ce o împodobia altă-dată cu atâta măestria; economia casei a uitat-o cu desevîrsire; s'a apropiat de orașence, schimbând drăguța iie și brăul plin de bete, în corset, care-i deformeză pieptul, aruncând pentru tot-dêuna fota, iia și mârgelele dela gât; fusul și turca nu mai sfîrăie; depenătoreea nu mai alêrgă; urgisitul de rêsboi stă aruncat în celarul după casă; lâna cea bogată a oilor nu-i mai place; pânza de bumbac țesută în casă nu-i mai face cinste; în fine viața de țeran, cu care se fâleau odinioră strămoșii noștri, a luat o altă față, schimbând-o într'o viață calică, rușinosă, dêr și mult sêraciosă.

Nu dic, că tôte femeile țerance și-or fi schimbat traiul, și printre ele nu se vor găsi și femei modeste și mai mult ca modeste, dêr multe își duc viața în neprevedere, lipsă

de economie, cheltueli esagerate, cari contribuiesc în mare parte la sporirea și mărirea lipsei.

Fac un apel călduros femeilor române și în special celor dela țêră, să ne întorcem êrăși la plăcutele ocupațiuni de altă-dată, cari făceau deosebită cinste harniceii Române; să nu ne mai procurăm totul de prin orașe, să fim mai economie în cheltueli; mai prevêdêtoare, căci un proverb românesc dice: „Pôte bărbatul să aducă cu carul și decă femeia risipește numai prin urechile acului, totuși va întrece bărbatul“.

Timpurile devin din ce în ce mai grele și decă femeia va cheltui într'una fără cumpêtare, mai cu sêma de unde nu mai pui la loc, se va simți amar și lipsa și nu mai scapă de ea nici-odată.

Să lucrăm mai mult, căci altfel nu vom mai merita numele de albina casei, ci de trântorul casei.

Ecaterina Panait Volănescu,
(„Albina.“) Monteoru-Buzău.

Cârma balonului.

De mai multe zile tôte foile sunt pline cu soiri despre acest balon, pentru care se crede că s'a aflat cârma potrivită și atât de mult căutată. S'au făcut mai multe probe zilele acestea la Friedrichshafen, pe lacul Boden, în fața unui mare număr de învetați din tôte țêrile. Pe lac pluteau mai multe sute de luntri și gondole, așteptând pornirea balonului. Din ore-care pricină însê proba nu s'a putut face și așa contele a arborat stêgul albastru, vestind celor de pe maluri, că balonul nu pôte porni, êr publicul s'a depărtat murmurând. Tocmai, când publicul se depărtă însê, balonul a fost scos și i-s'a dat drumul dêsupra lacului, unde ôspeții invitați și acționarii priveau din vaporul „Regele Carol“. Proba a durat o oră și jumătate. Mai mulți gimnastici țineau funiile: motorul și aripile au funcționat cu succes.

În gondola din față se afla contele Zeppelin cu inginerul Burr; în cealaltă gondola era baronul Bassus, d. Gross și scriitorul berlines Eugen Wolf. Balonul se urcă la o înălțime de vr'o 500 metri. Conducătorul îl îndreptă împotriva vântului și încercă să-l îndrepte în diferite direcții, ceea ce și reuși. Scoborirea s'a făcut în mod forte firesc, fără ca balonul să sufere vr'o stricăciune.

A doua încercare s'a făcut sêra. Ridicată în înălțimi balonul a fost êr îndreptat în diferite direcții. Totul mergea bine când balonul începu de-odată să se scobore, cădând la suprafața lacului. După lămuririle date, acêstă scoborire a fost voluntară de-orece începuse să lipsescă puterea de tracțiune.

Acum se fac nouș încercări și sunt mari speranțe de o deplină reușită.

Contele Zeppelin a declarat, că cu cea mai apropiată ocazie favorabilă dênsul însuși va porni cu balonul seu.

Despre contele Zeppelin și despre balonul lui se scriu următorele: Dênsul e în vêrstă de 70 ani, dêr se pare mai tiner cu cel puțin 15 ani; e un om chipeș și puternic, figură militară. Numele lui a fost mult pomenit pe la începutul rêsboiului germano-frances, în care a luat parte până la sfêrșit. A eșit însê dela ôste și de atunci continu s'a ocupat cu problema plutirii în aer seu a sburăturii. În invenția sa dênsul a fost condus de principiul, că ori-ce mobil pôte fi cârmuit și balónele până acum n'au putut fi cârmuite numai din cauza că li-s'a dat o formă rea. Balonul lui Zeppelin e cel mai mare din câte s'au făcut până acum. Lungimea e de 122 metri, ceea ce e mai mult ca duplul lungimeii balonului lui Urebs, cunoscut ca cel mai mare până acum. De desuptul balonului lui Zeppelin sunt atêrnate două luntri de aluminiu, cari sunt puse în legătură cu o punte. În fiecare luntră se află un motor-Daimler cu o putere de câte 15 cai, cari prin transmisie pun în mișcare două regulatôre. Regulatôrul dinainte are patru, êr cel din urmă trei

pârți. Afară de acestea pentru cârmuire, balonul mai are două puternice aripi pentru cârmă, cari se învêrtesc cu o celeritate imensă. Maximul urcării balonului e statarit la 1100 metri înălțime și cu o povară de 1900 chilograme pôte pluti în aer 8 zile întregi.

Prin noua sa invenția, decă se va dovedi deplin reușită — contele Zeppelin a făcut aeronauticeii un serviciu enorm și sciinței un bine incontestabil.

Anunț literar.*)

O dorință plăcută universală cred a împlini atunci, când m'am decis a eda începând cu anul 1901: „Almanachul preotului român“, care pe lângă partea calendaristică, economică, va avé un conținut variu întocmit conform recerințelor unui preot român. Partea literară êrăși va fi compusă din prețioasele lucrări ale d-lor Archidiacon Dr. Felician Bran, M. O. D-n George Simu, M. O. D-n Antoniu Pop ș. a.

Lucru cunoscut e însê, că edarea unei cărți, mai ales române, umbliă cu enorme spese, chiar pentru aceea rog cu tôte reverința pe toți P. O. D. Preoți și pe Sp. D., cari doresc a avé acest Almanach, ca să binevoescă a se însina cât de curând pe o corespondență la subscrisul.

Prețul care, amêsurat opului, va fi cât mai bagatel, va fi de solvit numai după primirea Almanachului.

Rogând deci sprîjinul atât moral, cât și material al P. O. D. Preoți și pârțitorilor acestei întreprinderi, mă voiî nisui, ca Almanachul să corêspundă recerințelor, atât ce-i privește interiorul, cât și esteriorul.

O. D. autor și editor, cari doresc, ca lucrările lor să fie publicate în acest Almanach, sunt rugați a trimite câte un esemplar la subscrisul

Tiream (Mezö-Terem com. Satmar).

cu distincă stimă

Cornel Dărăbant
preot.

MULTE ȘI DE TÔTE.

Arderea cadavrelor în Japonia.

Arderea seu cremațiunea, care la început se făcea la câmp, posede, dela 1871 încôce, în cea mai mare parte din orașe, construcțiuni speciale. La Tokio, în 1897, din 34 mii de morți, 15,000 adecă 40 la sută au fost arși și 19,000 îngropați; în 1899, proporțiunea se crede a fi de 42 seu 43%.

La Tokio sunt 7 cuptôre crematôre. Cremațiunea e de trei clase: prețurile diferite, dêr arderea cadavrelor se face la fel. Comburarea unui cadavru ține trei până la cinci ore.

Animalele și portretele de animale.

E dovedit, că animalele cunosc în tablouri pe semenii lor și pe alte animale. Alexandru de Humboldt arăta într'o di maimuței sale Titi un tablou, pe care erau zugrăvite vespî și lăcuste; maimuța le cunoscu și căuta să le apuce și să le mănânce. Pasêrile își cunosc chipul privindu-se în oglindă, tot astfel pisicile, câinii și caprele. Câinii une-ori mirôsă pe cel din oglindă, alte-ori încep a-l lâtra. Un coteiu, vêdând la museu un tablou cu un câne mare, începă a lâtra și apoi fugi chelălând. Un câne de vênat, vêdând un tablou de vênatôre, căuta fel și chip să ia și el parte la urmărirea animalelor. Sculptorul Rûsche a fost nevoit să ducă din atelier portretul unui câne, căci al seu vré sê-l musce numai decă pe cel zugrăvit.

*) Tôte foile române sunt rugate a publica acest „Anunț“.

Domnii abonenți, cari încă nu și-au reinôit abonamentul, să binevoescă a-l reinôi neamănat ca să nu li-se înterupă regulata expedare a țiarului.

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei“

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Mașor.

„ALBINA“ institut de credit și de economii în SIBIIU.

Publicațiune.

În sensul art. de lege XXXVI. din anul 1876 §. 29.

1. Suma scrisurilor fonciare puse în circulațiune cu ziua de 30 Iunie 1900 Cor. 4.721,500.—
 2. Pretensiunile institutului de împrumuturi ipotecare, cari servesc de acoperirea acestor scrisuri fonciare sunt de Cor. 4.794,340.58
 3. Valoarea ipotecelor luate de basă la sus numitele împrumuturi ipotecare este de Cor. 18.072,060.—
 4. În sensul §. 97 din statute „fondul special“ pentru asigurarea scrisurilor fonciare e de Cor. 400,000.— și e plasat în următoarele efecte:
- Nomin. Cor. 2100.— Sorti de stat din 1854 cu 3.2%.
- „ „ 10,400.— „ „ „ 1860 „ 4.%.
 „ „ 5,800.— Oblig. cu premii ale băncii ung. ipot. cu 4%.
 „ „ 4,600.— Sorti ale împrumut. pentru regul. Tisei cu 4%.
 „ „ 2,600.— „ „ Dunărei din 1870 cu 5.%.
 „ „ 6,000.— Obligațiuni cu premii ale institut. austriac de credit fonciar cu 3.%.
 „ „ 200,000.— Scrisuri fonciari Ungarische-Landes Central-sparcassa cu 4.1/2%.
 „ „ 163,000.— Scrisuri fonciari Pester ungar. Commercialbank cu 4.1/2%.
 „ „ 4,000.— Acțiuni ale reuniunii generale de credit fonciar pentru proprietarii mici din Ungaria cu 5.%.
 Acesta e îndus în cont separat și plasat în efecte publice.

Sibiiu, în 1 Iulie 1900.

Direcțiunea.

KAFEA direct din Hamburg
 4 3/4 kilo garant.
 Calitatea cea mai bună, liberă de porto, cu rambursă, sau trimiterea prețului:

Afri. Mocca, perlbohn . . C.	7.70
Santos, extra fină	7.70
Salvador, ff. verde, cu tărie „	8.70
Ceylon, vântă verde, extraf. „	11.80
Goidjava, galbuie	11.20
Perikaffee, foarte fină	10.80
Arab Mocca, ff. arom.	13.20

Prețuri curente și tarifa vamală g. a. u. s.
ETTLINGER & Co. Hamburg.

Nr. 1347—1900.

Escriere de licitație.

Comuna Seliște (Comitatul Sibiiu) escrise licitație pentru darea în între-prindere a lucrărilor de regulare la par-

tea aceea a riului, ce trece prin comună.

Licitația se va ține în 22 Iulie a. c. st. n. la 10 ore a. m. în cancelaria comunală.

Licitația e verbală, se primesc însă până la ora licitației și oferte în scris.

Preliminariul lucrării e 36.274 corone 54 fileră.

Vadiul pentru licitanți, respective oferanți, se statorosește cu 5% a sumei preliminate.

Planul, preliminariul și condițiunile de licitare se pot vedea în cancelaria comunală în orele oficiose.

Seliște, în 4 Iulie 1900.

Primăria comunală:

Jordachie Roșca Căpitan, A. Hein,
 primar. notar.

2—3

Pentru SESONUL de Primăvară și Vară

1900

925.24—40

STOFE veritabile de Brün.

Un coupon de metri 3.10 lungime pentru un costum complet roc, pantaloni și giletă costă numai

fl. 2.75, 3.70, 4.80	din stofă bună
fl. 6.— și 6.90	mai bună
fl. 7.75	fină
fl. 8.65	mai fină
fl. 10.—	foarte fină

lană curată

Un coupon pentru costum de salon fl. 10.— cum și stoffe de pardesuri, Loden pentru turisti, Kamgarn fin etc. etc. — Trimite cu prețurile fabricii renumita și cunoscută ca solidă și reela fabrică de postavuri

SIEGEL-IMHOF in BRÜNN.

— Mostre gratis și franco. — Liferajie conform mostri se garantează. — Avantagiile clienteli private, a comanda direct la firma de sus, sunt mari.

Afacere cu câștig

este fabricația de lichior. — Ori cine poate fabrica lichioruri și rachii fine,

întrebuințând specialitățile de esențe ale mele, care au fost adese-ori premiate, ca foarte bune și nevătămătoare. Nu sunt de lipsă cunoștințe speciale, nici ostenelă sau pierdere de vreme.

Pentru a instala o astfel de fabrică, nu se recere un capital mare și nici localități mari.

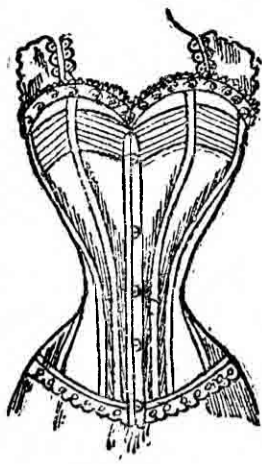
Se pot căpăta prospecte și informațiuni dela

Emanuel Albina

fabrică de specialități de esențe și

etabliment pentru aranjarea completă de fabrici de lichioruri.

Viena, II/2 Franzensbrückenstrasse 3. 997.3—5

Deschidere de atelier nou!

Aduc la cunoștința On. public, că am deschis în Strada Vămii nr. 28, vis-a-vis de biserică un

Atelier pentru Corsete (specialități) de Viena și Paris,

unde se efectuează după măsură toate fasoanelor de Corsete, Ajour, Batist, Seintur, ce absorbesc transpirațiune, de a se ține drept, Corsete de casă și de Velociped.

Mé rog de o cercetare număröse

B. Goldstein.

Reparatură se primesc.

Femeile din Viena au a frumseța lor

în prima linie întrebuințării celei mai plăcute, renumitei și cu deplin efect

Original Pasta Pompadour

inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

Cine se folosesc de acest mijloc, capătă o coloră sănătoasă a feței, teint frumos fără încrețituri până la bătrânețe, depărtăză piștruie, pete de ficat, bubat, coși, roșetă și toate necurătenile pielii, despre ce se garantează, seu se da bani înderēt.

S'a aplicat acesta pomadă, de persoane distinse, artiști etc., deja de 40 ani, ce se pōte dovedi cu atestate și epistole de recunoștință. Cea mai bună dovadă de bunătate și efectul ei este, că există de 40 ani și în intervalul acesta sute și mi de mijloce pentru frumsețe seu inventat și erăși au dispărut. Prețul unui borcanei pe 6 luni 1 fl. 50 cr. Sul de probă bucata 50 cr.

Laptele Pompadour

dă pielii o albă ca laptele, care rămâne și după ce se spală fața. Un flacon original 1 fl. 50 cr.

Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa crēmă albă 1 fl. 25 cr.

A se adresa cu coniență la WILHELMINE RIX Dr. Wwe SÖHNE (Anton Rix & Bruder), WIEN Praterstrasse Nr. 14. — In Budapesta la IOSIF TÖRÖK Königsgasse Nr. 12, în Brașov la VICTOR ROTH Farmacia „La urs“ lângă teatru, la TEUTSCH & TARTLER. — Pachetele sunt plombate. 1—9,589.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, dacă fiecare cutiă este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leccire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbiciose la stomach și pânțec, în contra căreilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bōte femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește meren de mai multe decenii încōce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corōne 2.—

Falsificațiunile se vor urmări pe cale jutecătōrescā.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, dacă fiecare sticlă este provădută cu marea de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alina durerile de soldină și reumatism și a altor arnari de rēcēlā. Prețul unei sticiei originale plumbate, Corōne 1.80.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metodul cel mai nou pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. — 40 Cinci bucăți Corōne 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marea de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

C. și R. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciā se efectuează gîlnic prin rambursă postală.

La deposite se se cēră anunit preparatele provădute cu iscălitura și marea de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Franz Kellermen și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

Neajunse

în frumseța și bunătatea lor sunt ciasornicele mele

Brilant Schvarz-Stahl

Savonnet-Remontoir, duplu acoperite cu 3 capace de oțel negru brillant, mechanism precis, 3 ani garanție, arătătorii patentat, placă lucie de opal fondant, cercul arătătorii. Corōna de aur duble veritabil. Aceste ciasornice umblă 36 ore și în urma escentării elegante, le pōrtă fiē-cine cu plăcere.

Prețul cu pachetare și etui de pele numai 6 fl.

Ciasornice de dame Brillant, oțel negru, deschise, foarte fin lucrate numai 7 fl. Lanț de aur duble potrivite pentru bărbați și dame 1 fl. 50 cr. — Se trimite cu Ramburs. —

Ce nu convine se schimbă, seu se înapoiēză banii, de aceea nu este nici un risc

JOSEF SPIERING, WIEN I. Postgasse 2.

Catalog ilustrat cu ciasornice, lanțuri, inele etc. gratis și franco.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde